

คู่มือสังคมไทยเข้าใจบุคคลพิเศษ

หนังสือสำหรับผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ

และผู้ที่ต้องการเข้าใจบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ

ความเข้าใจ จากพวกเรา

ภาคีเครือข่ายการศึกษาเพื่อการเยียวยา

ความในใจ จากพวกเรา

by the vectors

หนังสือ

ความเข้าใจจากพวกเรา

คู่มือสังคมไทยเข้าใจบุคคลพิเศษ เล่ม 3

หนังสือสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ
และผู้ที่ต้องการทำความเข้าใจบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ
ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

ISBN (e-book)

978-616-586-240-0

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 2,000 เล่ม

กันยายน 2564

เรียบเรียง

รัชพล กาญจนาคม

เดชา เข้มทอง

จักรพันธ์ กังวาล

อัญชญา สุนทรพิทักษ์

หัวหน้าโครงการ

รองศาสตราจารย์ ดร. ศศิลักษณ์ ขยันกิจ

คณะดำเนินโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรสา กงตาล

อัญชญา สุนทรพิทักษ์

สิริมิตร ทวีปรัชนีกุล

สงวนศรี ตรีเทพประติมา

นวกชมน นิติมานพ

บรรณาธิการเล่ม

รองศาสตราจารย์ ดร. ศศิลักษณ์ ขยันกิจ

พิสูจน์อักษร

สิธยา จิริยะสิน

ออกแบบปกและรูปเล่ม

เอกวัฒน์ สุวันทโรจน์

ภาพประกอบ

เอกวัฒน์ สุวันทโรจน์

จัดพิมพ์โดย

รองศาสตราจารย์ ดร. ศศิลักษณ์ ขยันกิจ

(หัวหน้า/ผู้รับผิดชอบโครงการ ภาควิชาเครือข่ายการศึกษาเพื่อการเยียวยา)

โรงพิมพ์

บริษัท กู๊ดเฮด พรินท์ติ้ง แอนด์ แพคเกจจิ้ง กรุ๊ป จำกัด

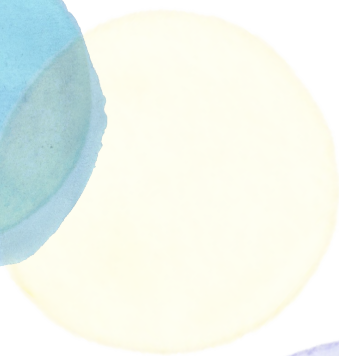
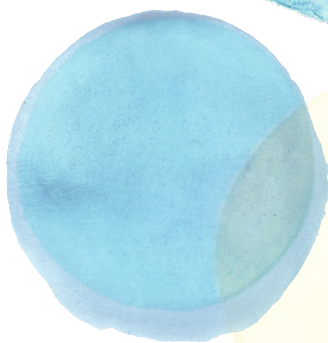
เลขที่ 6/1 ซอยเสรีไทย 58 แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี

กรุงเทพมหานคร 10510

โทรศัพท์ 02-136-7042 โทรสาร 02-136-7043

ลิขสิทธิ์โดย ภาควิชาเครือข่ายการศึกษาเพื่อการเยียวยา
และกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

คำนำ

คู่มือสังคมไทยเข้าใจบุคคลพิเศษ ประกอบด้วยหนังสือ 3 เล่ม “ความเข้าใจจากพวกเรา” เป็นหนังสือลำดับที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเยียวยาและสร้างทัศนคติเชิงบวกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ และเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะ และการปฏิบัติที่เหมาะสมต่อบุคคลที่มีความต้องการพิเศษในสังคมไทย เนื้อหาในหนังสือเล่ม 3 นำเสนอประสบการณ์ชีวิตของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษหลากหลายช่วงวัยและภูมิหลัง รวมทั้งความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ความปรารถนาและความฝัน ที่ต้องการสื่อสารให้สังคมได้รับรู้

หนังสือเล่มนี้เป็นเสมือนสะพานเชื่อมให้คนในสังคมรู้จัก และได้ยินเสียงของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ผ่านเรื่องราวของ 12 ชีวิต เป็นชีวิตที่ควรค่าแก่การเรียนรู้จากกันและกัน เป็นชีวิตที่เผชิญกับความท้าทายหลากหลายด้าน ต้องอาศัยความวิริยะอุตสาหะ ความอดทน ปัญญา และทัศนคติที่เหมาะสมของครอบครัวและตนเอง ในการก้าวข้ามอุปสรรคทั้งหลายในชีวิต แต่ละช่วงวัยล้วนต้องเผชิญกับปัญหาและความท้าทายที่แตกต่าง ซึ่งนำไปสู่การค้นพบศักยภาพใหม่ และการตื่นรู้ในฐานะปัจเจก... เป็นแสงสว่างนำทางการก้าวต่อไป

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตและเป็นพลังใจในการต่อสู้อุปสรรคให้กับผู้อ่าน ด้วยสภาพสังคมที่มุ่งเน้นการพัฒนาทางวัตถุ แต่ขาดพื้นที่ในการพัฒนามิติด้านจิตใจและจิตวิญญาณให้สมดุล การดำรงอยู่ของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษเรียกได้ว่าเป็น “ของขวัญทางจิตวิญญาณ” ของสังคม เพราะเราทุกคนจะได้ฝึกฝนการเปิดใจ เรียนรู้ และยอมรับในความแตกต่าง ด้วยหัวใจที่เกื้อกูลกันและกัน คณะผู้จัดทำเชื่อมั่นว่า เรื่องราวของ 12 เส้นทางชีวิตที่นำเสนอไว้ในหนังสือเล่มนี้ จะทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงคุณค่าที่แท้จริงในความเป็นมนุษย์

ขอขอบคุณ “คนต้นเรื่องและครอบครัว” ที่แบ่งปันเรื่องราวชีวิตให้สังคมได้รับรู้ เรียนรู้ และปรับเปลี่ยนทัศนคติ วิธีคิด มุมมอง และวิธีการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและเคารพในความเป็นมนุษย์ เพราะทุกคนล้วนมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี และมีความเป็นมนุษย์ไม่แตกต่างกัน

คณะผู้จัดทำ

กันยายน 2564

สารบัญ

บทนำ: เปิดให้เข้าใจ	1
---------------------------	---

เสียงจากคนพิเศษ

เอ็ด: ของขวัญจากดวงดาว	5
กเบรียล: สาวน้อยผู้เป็นที่รัก	15
ซานโตส: ผู้เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข	18
ป้อ: หนุ่มผู้รักการถ่ายภาพ	22
ธาม: ชายหนุ่มร่างเล็กหัวใจยิ่งใหญ่	30
ช่างอู๋: นักปะยางแห่งบ้านดงจันทร์	37
ดุสิต: คนหุนหันไม่ใช้คนใบ้	43
อมินา: ผู้มองเห็นแสงสว่างในความมืด	48
ดร.รุจิรา: นักวิชาการผู้มุ่งพัฒนาการศึกษาเพื่อคนตาบอด	54
สยาม: นักร้องริมฝั่งโขง	64
แนน: สาวกายพิการหัวใจแกร่ง	69
อ้อ: จากชีวิตติดเตียงสู่แม่ค้าออนไลน์	76

บทส่งท้าย	86
-----------------	----

บรรณานุกรม	94
------------------	----

บทนำ: เปิดให้เข้าใจ

หากเราลองหลับตา แล้วเดินไปรอบ ๆ ห้อง เราจะพบว่า โลกที่คุ้นเคยและรู้จัก กลับกลายเป็นโลกใบใหม่ที่ต้องค่อย ๆ ปรับตัวและทำความรู้จักอย่างค่อยเป็นค่อยไป เราต้องเปิดประสาทสัมผัสรับรู้ส่วนอื่นแทนการมองเห็นด้วยสายตา นั่นคือ การสัมผัสด้วยมือ การเงี่ยหูฟังเสียง หรือการเปล่งเสียงพูดออกมา

โลกใบนี้เป็นโลกที่เพื่อนพ้องน้องพี่ผู้ร่วมสังคมของเรา ใช้ชีวิตอยู่ เป็นโลกใบเดียวกันแต่รับรู้ในอีกมิติ อีกการสัมผัส ไม่ว่าเพื่อนกลุ่มนี้จะใช้หูและการสัมผัสเป็นหลัก ใช้สายตาหรือท่าทางในการสื่อสาร ใช้รถเข็นแทนขา หรือแม้แต่การใช้สัมผัสอันละเอียดอ่อนเพื่อรับรู้จิตใจของคนที่อยู่ตรงหน้า ไม่ว่าจะถูกเรียกว่าอย่างไร ทุกคน คือ เพื่อนร่วมสังคมที่มีลมหายใจ ความฝัน ความปรารถนา ความต้องการ ไม่แตกต่างจากเรา

รู้จัก “มนุษย์” ให้รอบด้าน

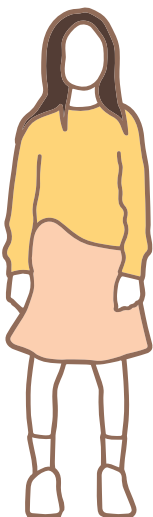
มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่แสนมหัศจรรย์ มนุษย์มีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ ได้ตลอดชีวิต หากเราปรารถนาจะเข้าใจมนุษย์อย่างลึกซึ้ง เราควรมองมนุษย์จากองค์ประกอบ 3 ส่วน นั่นคือ

1. ร่างกาย (Body)

ร่างกายเป็นเสมือน “บ้าน” ของมนุษย์ ทุกคนมีร่างกายที่จับต้องมองเห็นได้ มีอวัยวะต่าง ๆ ทำงานประสานกันขับเคลื่อนชีวิตไปตั้งแต่แรกเกิดจนสิ้นลมหายใจ บุคคลที่มีความต้องการพิเศษบางคนมี “ร่างกาย” ที่มีความแตกต่างชัดเจนจากคนทั่วไป การทำงานของอวัยวะบางส่วนไม่เป็นไปตามธรรมชาติหรือขาดหายไป

2. จิตใจ (Soul)

เรามองไม่เห็นจิตใจแต่จิตใจแสดงออกด้วยการเคลื่อนไหวและการกระทำต่าง ๆ ผ่านร่างกาย จิตใจและอารมณ์ความรู้สึกนี้เสมือนเป็น “บ้านภายใน” ของมนุษย์ ที่มีทั้งความรู้สึกตามสัญชาตญาณ เช่น โกรธ หิว กลัว ไปจนถึงอารมณ์ความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน เช่น ความรัก ความเมตตา กรุณา ความมุ่งมั่น ความศรัทธา บุคคลที่มีความต้องการพิเศษมีจิตใจ อารมณ์ความรู้สึก เช่นเดียวกับทุกคน บางคนอาจแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดภายในอย่างเปี่ยมพลังล้นเหลือ ในขณะที่บางคนอาจรับรู้แต่ไม่แสดงออกมา หรือบางคนแสดงออกในแบบแผนเฉพาะตัวที่คนส่วนใหญ่อาจไม่เข้าใจ

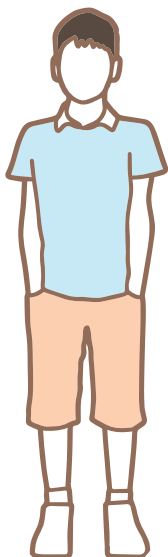

3. จิตวิญญาณ (Spirit)

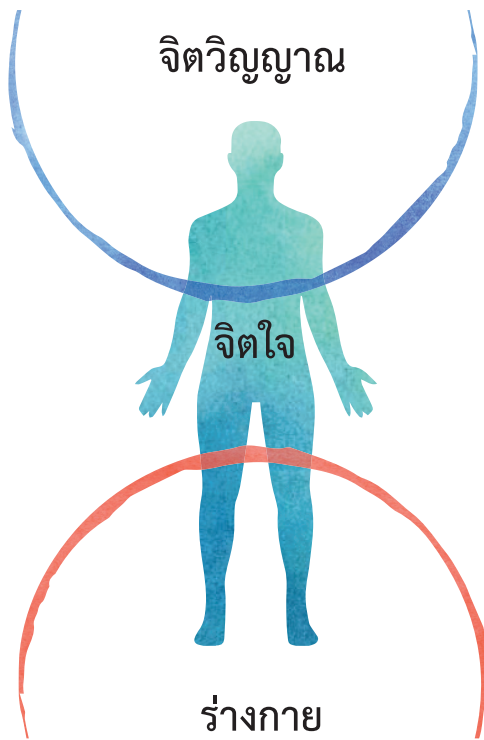
จิตวิญญาณความเป็นมนุษย์นี้เปรียบเสมือน “บ้านอันเป็นนิรันดร์” เป็นแสงสว่างภายในของชีวิต การแสดงออกของจิตวิญญาณ เช่น การที่เราคิดเป็น คิตติ คิดสร้างสรรค์ คิดด้วยปัญญาและจริยธรรม คิดด้วยจิตบริสุทธิ์

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีจิตวิญญาณซึ่งแสดงออกผ่านร่างกายและจิตใจ ในสภาวะที่เป็นสุข ร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ ผสานเป็นหนึ่งเดียวกัน แต่หากสูญเสียสมดุลก็จะเกิดปัญหา เช่น ความไม่สบายทางกายส่งผลต่อความคิดที่ติดขัดและอารมณ์ที่ขุ่นมัว อารมณ์เศร้าโศกส่งผลต่อร่างกายที่เหี่ยวเฉาและความคิดเชิงลบ หรือความวิตกกังวล รูดอล์ฟ สไตเนอร์ นักปรัชญาและนักการศึกษาชาวออสเตรียกล่าวว่า

“แม้ร่างกายและจิตใจของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษจะแสดงออกถึงความบกพร่องเพียงใด แต่จิตวิญญาณความเป็นมนุษย์ของเขาและเธอยังบริสุทธิ์ สมบูรณ์ไม่บกพร่อง”

พ่อแม่ ครู และนักสหวิชาชีพ มีภารกิจสำคัญในการปลูกศรัทธาทางด้านร่างกาย และดูแลจิตใจ เพื่อเป็นกระแสน้ำให้จิตวิญญาณ ของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษต้นขึ้น ซึ่งอาจไม่ส่งผลในภพชาตินี้ แต่เป็นต้นทุนสำหรับชีวิตในภพชาติต่อไป

องค์ประกอบ 3 ส่วน ของมนุษย์

ทุกคนมี “ศักยภาพ” ที่รอการปลุก

เรื่องราวชีวิตของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษทั้ง 12 คนนี้จะช่วยให้เราได้เรียนรู้ 3 ส่วนในความเป็นมนุษย์อย่างลึกซึ้งและเปี่ยมชีวิตชีวา ตลอดจนเรียนรู้หนทางแห่งการปลุกศักยภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณให้ตื่นขึ้น ซึ่งภารกิจนี้ครอบคลุม ญาติมิตร และทุกคนในสังคมมีส่วนร่วมช่วยกันด้วยความรัก ความเข้าใจ ความอดทน ความยืดหยุ่น ความคิดที่ไม่เจืออคติ สิ่งเหล่านี้นำไปสู่การ “ปลุก” ศักยภาพที่ซ่อนเร้นอยู่ของบุคคลกลุ่มนี้ ขณะเดียวกันบุคคลที่มีความต้องการพิเศษก็ได้ “ปลุก” ศักยภาพใหม่ ๆ ในตัวเราทุกคนให้ตื่นขึ้นเช่นกัน เมื่ออ่านเรื่องราวของทั้ง 12 คนจบลง ลองถามตัวเองว่าเราได้รับการ “ปลุก” อย่างไรบ้าง

เอ็ด: ของขวัญจากดวงดาว

“คนที่มีลูกเป็นดาวนั้นก็ไม่ได้คาดหวังว่า คุณจะต้องมายอมรับหรือสงสาร เราไม่ได้ ต้องการความสงสารนะ แต่อย่าดูถูกกัน

แค่นั้นพอ อย่าใช้สายตามองว่า เราเป็นคนละระดับ มองว่ามีลูกเป็น ดาวแล้วแยะ เขาไม่ได้แยะอย่างที่ คุณคิดหรอก อย่าไปคิดว่ามีลูกเป็น ดาวแล้วดูเหมือนด้อยค่า มันไม่ใช่ ให้มองว่า คนเป็นคน แค่นั้นพอ มองว่าเขาก็คือปัจเจกคน เป็นปุณฺชน เหมือนกัน”

เมื่อดาวดวงน้อยปรารถนาจะมาถึง

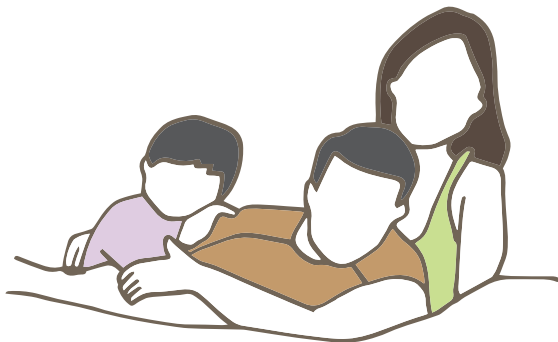
ปฐวีภาค ภูมิมะภูติ หรือ น้องเอ็ด เกิดมาด้วยความตั้งใจของคุณพ่อ วันปิยะ ภูมิมะภูติ และคุณแม่ พัชรนันท์ ทองคำ ในวัย 38 ปี เอ็ดมีอายุห่างจากพี่ชายคนโตถึง 16 ปี คุณพ่อเล่าว่าเป็นการตัดสินใจที่ง่ายมากเพราะทุกชีวิตมีความหมาย ในขณะที่คุณแม่ใช้เวลา 3 วัน ปรับเปลี่ยนมุมมองและปรับใจ จากคำพูดเตือนสติของคุณพ่อ

“เราไม่มีสิทธิตัดสินชีวิตใคร ถ้าเด็กคนนี้มีกำลังหรือมีความแข็งแรงพอ เขาจะเป็นคนตัดสินใจเอง เช่น เขาอาจจะหลุดก็ได้ หรือว่าเขาจะสู้กับเราต่อ เราก็เลยบอกแฟนว่าไม่ต้องไปเอาออก ให้เขาอยู่กับเรานี้แหละ ให้เขาเป็นคนตัดสินใจเอง แล้วหลังจากนั้นเราก็มานั่งหาความรู้กันเพื่อเตรียมตัวที่จะมีเขา”

“แรกเริ่มเดิมที พวกพี่ก็ไม่มีความรู้เรื่องนี้หรอก แต่พอเจาะน้ำคร่ำปั๊บ ตอน 4 เดือนครึ่งครั้งแรกที่รู้จักซ็อกกันทั้งคู่ ตัดสินใจกัน 3 วัน เป็น 3 วัน ที่ทำให้เราเรียนรู้ เตรียมตัวรับแล้วก็วางแผน”

“จำได้ว่าวันไปฟังผล คุณหมอบอกว่า มีความผิดปกติในการตั้งครรภ์ เด็กมีภาวะเป็นดาวน์ซินโดรม 47XY21 พี่ก็อึ้ง มันคืออะไรหรือคะ เราก็เงิบ... มันซ็อก หมอเขาให้ตัดสินใจ เรารู้ผลวันศุกร์ คุณหมอต้องการคำตอบวันจันทร์... ขึ้นเตียงผ่าตัดวันพุธเพื่อเอาออก พี่ก็เลยโทรหาสามี”

“พี่ไม่อยากมาทำบุญทุกปี ไม่อยากรู้สึกผิดบาปที่เราตัดสินใจแบบนั้น เพียงเพื่อตัวเรา ความสบายของเรา แล้วเขายังไม่ได้สู้อะไรเลย แต่เราไปตัดสินใจให้เขาว่าไม่ต้องเกิด”

คุณพ่อพาคุณแม่เปลี่ยนหมอ เปลี่ยนโรงพยาบาล โดยไปฝากครรภ์กับคุณหมอที่ศูนย์อนามัยแม่และเด็ก ซึ่งมีความเข้าใจจิตใจและทัศนคติของทั้งคู่ เปิดโอกาสให้คุณพ่อคุณแม่ได้ศึกษาและค่อย ๆ ปรับอารมณ์ทั้งการอ่านหนังสือเพื่อทำความเข้าใจเด็กที่มีสภาวะดาวน์ซินโดรมรูปแบบต่าง ๆ แต่คุณพ่อก็ยังมี ความหวังลึก ๆ ว่าอาจไม่เป็นอะไรเลยก็ได้

ไม่ว่าเขาจะเป็นอะไรเรามีหน้าที่ปกป้องเขา

ในวันที่คลอด เอ็ดมีภาวะรกพันคอ ต้องผ่าคลอด เมื่อเกิดมามีผิวสีชมพู น้ำหนัก 3,070 กรัม หน้าตาน่ารัก สมบูรณ์ทุกอย่างยกเว้น ไม่มีรูทวาร ซึ่งเป็นเรื่องปกติของเด็กที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม เอ็ดได้รับการผ่าตัดภายในสามวัน โดยเจาะรูที่หน้าท้องเพื่อให้ลำไส้ใหญ่ออกมา อีกไม่กี่วันถัดมาเกิดภาวะเส้นเลือดหัวใจเกิน ต้องเอกโคหัวใจ คุณพ่อบอก ลูกเป็นของขวัญ เขามาเพื่อให้เราเรียนรู้ เปิดใจ เรามีหน้าที่ปกป้องเขา

“เกิดมาปั๊บต้องผ่าตัดหน้าท้อง อีก 15 วัน ผ่าตัดหัวใจ ตัวเล็ก ๆ นี่เป็นมนุษย์ดัดแปลงนะ คิดดูแล้วกันว่า ใจพอใจแม่ใหญ่ขนาดไหน ดังนั้นเรื่องคิดเล็กคิดน้อยไม่มีครับ เรามีความรู้สึกว่า พ่อเขาเกิดมาแล้ว ไม่ว่าเขาจะเป็นอะไรเราในฐานะพ่อแม่มีหน้าที่ปกป้องเขา”

หลังจากที่ผ่าตัดหน้าท้องเสร็จแล้ว น้องเอ็ดต้องเข้ารับการผ่าตัดหัวใจ และมีชีวิตอยู่ที่โรงพยาบาล 2 เดือน จึงกลับบ้านได้โดยคุณหมอจะนัดตรวจเป็นระยะ ในช่วงนั้นน้องเอ็ดมีภาวะไฮโปไทรอยด์ร่วมด้วย หากขาดยาจะมีอาการเซื่องซึม ขณะเดียวกันต้องติดตามเรื่องหัวใจหาก พบรอยร้าวจะเปรียบเสมือนปั้มน้ำที่สูบน้ำทิ้งตลอด มีผลทำให้ไม่เจริญเติบโต เหนื่อยง่าย รวมทั้งภาวะแทรกซ้อนของไฮโปไทรอยด์ทำให้น้องเอ็ดเซื่องซึม ซึ่งสมัยก่อนเข้าใจว่า เป็นภาวะปัญญาอ่อน คุณพ่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ปรับตารางชีวิต เพราะลูกคนนี้ ในขณะที่คุณแม่คอยดูแลทำแผลอย่างใกล้ชิด

“เราก็กู้เขาดูเขาดูตลอด คือ พุดง่าย ๆ กิจกรรมที่ผมเคยทำผมเลิกหมดเลย ไม่ว่าจะไปกินเหล้า เที่ยวเตร่ เลิกหมด มีคนนี้คนเดียว (ชี้นิ้วไปที่ลูก)”

หลังจากแข็งแรงก็กลับมาอยู่บ้านได้ 2 ปี จากนั้นจึงได้เวลาของการผ่าตัดเปิดรูขุมถ่ายโดยการเชื่อมรูขุมถ่ายกับลำไส้ใหญ่ตอนปลาย ช่วงพัก “รบ” คุณพ่อคุณแม่ต่างมีความสุข แต่ชีวิตน้อย ๆ นี้มีเรื่องท้าทายพากับแม่ให้ได้ไปเรียนรู้ต่อ หลังการผ่าตัดเชื่อมรูขุมถ่าย คุณแม่ต้องคอยเอาแท่งขนาดนิ้วมือสอดเข้าไปในช่องทวาร โดยทำทุกวันวันละ 3 ครั้ง เมื่ออายุราว 3 ขวบ การผ่าตัดต่าง ๆ สิ้นสุดลง ครอบครัวกลับมาใช้ชีวิตตามปกติอีกครั้ง

“น้องเจ็บมาก แต่ถ้าเราไม่ทำแล้วใครจะทำ เวลาไปบ้านยาย บ้านย่า อา ทุกคนเดินหนีหมดเลย วงแตกหมดเลย คือ สงสารหลาน แต่เราต้องทำสวนทุกวัน คว่านเอวาสลีนหา จนเขาสามารถให้ออกมาทางรูได้ ตอนนั้น เขายังใส่ผ้าอ้อมอยู่ อูจจาละของเขาเป็นก้อนกลม ๆ ไม่ยาว เพราะเขาผ่าหน้าท้องแล้วลำไส้ มันคั่ด เพราะฉะนั้นมันก็จะเบ่งก้อนกลม ๆ ก็จะเจ็บและปวด ช่วงนั้นเราให้อาหารเหลว ทำอย่างไรก็ได้ที่จะไม่เป็นอุปสรรคในการย่อยอาหารของเขา ก็ว่านจนลำไส้เปิดจนให้ออกมาได้”

คุณแม่เล่าให้ฟังว่า เด็กดาวน์ซินโดรมจะมีภาวะคือ ข้ออ่อน มือเขานิ่ม ฝ่ามือเป็นฝ่ามือตด เพราะเป็นตีเอ็นเอเลย ตาเฉียง นิ้วเท้าห่าง นี่คือคุณลักษณะของดาวน์ซินโดรม พอผ่านเรื่อง เชื่อมหน้าท้อง ปิดหน้าท้องเรียบร้อยแล้ว ช่วงที่ช่วยให้เขามีรูกัน เป็นของตัวเองก็ต้องแลกกับความเจ็บปวด ซึ่งคุณแม่ต้องช่วยเพื่อให้ทุกอย่างผ่านมาได้ น้องเอี๊ยมี่พัฒนาการช้ากว่าอายุจริง 2 ปี ปัจจุบันอายุ 8 ปี แต่อายุสมองเท่ากับเด็กอนุบาล 1

“คุณพ่อ คุณแม่มีทัศนคติที่ไม่เรงรัดลูก ไม่พยายามกระตุ้น หรือบังคับลูกมากเกินไป ไม่คาดหวังว่าต้องเติบโตไปเป็นอย่างไร และไม่เปรียบเทียบเขากับใคร”

เขาคือดัชนีชี้วัดความจริงใจ

พ่อแม่ทุกคนปรารถนาให้ลูกมีโอกาสเรียนรู้ถึงแม้เขาจะมีสถานะต่างจากเด็กทั่วไป แต่ในความเป็นจริงมีสิ่งสำคัญกว่าการพาออกไป “โรงเรียน” นั่นคือ การทำทุกวันให้มีความสุข มีความหมาย มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความรักความอบอุ่นดังที่คุณแม่กล่าวเสริมว่า “ตื่นมาเจอรอยยิ้ม ยิ้มให้กัน ดูแลกัน”

คุณพ่อ “เขาเป็นของขวัญ เขาสร้างรอยยิ้ม เขาโกรธใครไม่เป็น เกลียดใครก็ไม่มี โกรธ งอน ก็แป๊บเดียว เดี่ยวก็หาย”

คุณแม่ “แต่เวลาที่เรารุ้เรา รุ้เราทุกข์ เชื่อไหมคะ เดินมาเลยนะ แล้วก็มาดบไหล่เรา” (เขาสัมผัสความรู้สึกเราได้)

คุณพ่อ “เด็กคนนี้มีความสามารถพิเศษ เขารู้ว่าคนไหนชอบเขาหรือไม่ชอบเขา เช่น คนนี้แกล้ง เขาก็จะไม่ยุ่งด้วย พวกเรายังเก็บความรู้สึกได้ ไม่ชอบแต่ก็ต้องยิ้ม แต่เขาจะรู้ทันที”

คุณแม่ “บางคนเขาไม่เข้าใกล้เลย ทั้ง ๆ ที่ดูเป็นมิตรมาก แต่ทำไมน้องเอ็ดไม่เข้าใกล้ อันนี้ต้องพิจารณานะว่าเป็นมิตรจริงหรือเปล่า เด็กแบบนี้เหมือนเป็นตัวดัชนีชี้วัดเลย เหมือนเครื่องจับจีพีเอสเลย ว่า จริง ไม่จริง บางคนหน้าตาดีมาเล่นกับน้องเอ็ด แต่เขากลับถอยหนี แต่กับอีกคนหนึ่ง หน้าตาซีเห่ กลับไปกอดเขา”

น้องเอ็ดมาพร้อมของขวัญพิเศษ ให้คนในครอบครัว

คุณแม่เล่าให้ฟังว่า จากชีวิตที่เคยอยากมีอยากได้ อยากเป็น มันกลับมาตั้งสติว่า เราอยู่ไปเพื่ออะไร เราไปไหนเอาลูกไปด้วยตลอด เป็นความสุขง่าย ๆ ที่เงินทอง ให้ไม่ได้คือ การมีกันและกัน คุณพ่อมีทัศนคติที่น่าสนใจว่า ชีวิตเป็นของลูก เขามีสิทธิที่จะมีชีวิต เขาเป็นคนเลือกที่จะเกิดมาแบบนี้ แบบที่ไม่เหมือนคนส่วนใหญ่ ไม่ใช่ภาระลูกคนนี้สอนให้พ่อเป็นคนที่ดีขึ้น เป็นหัวหน้างานที่เมตตาลูกน้อง

คุณแม่ “สามีพี่บอกว่า ลูกคนนี้เป็นของขวัญที่พิเศษสำหรับพี่แล้ว ไม่ต้องคิดว่าเป็นภาระสำหรับพี่ ถ้าเขาสู้ พี่ก็สู้ เราก็จบ ไม่มีคำถามอีก แต่ถ้าถามพี่น้องก็ค่อนข้างจะห่วงเรา เขากลัวว่า ลูกจะเป็นภาระให้เรา กระทั่งตอนนี้ ทุกคนก็ยังคิดว่า พี่จะเลี้ยงเขาไปจนถึงไหน พี่บอกว่า คิดวันนี้ก่อนไหม วันนี้เราเตรียมพร้อมอะไร เราต้องมาดูแลร่างกายเรา มาดูแลสุขภาพเรา มาเตรียมทรัพย์สินที่เรา มี เพื่อที่จะเลี้ยงดูเขาต่อไป”

คุณพ่อ “ในส่วนชีวิตการทำงาน เราก็สามารถเอาสิ่งดี ๆ ที่เราได้รับสะสมมา มาทำนู่นทำนี่ พัฒนาห้องที่ที่เราอยู่ เพราะเราไม่คิดถึงแต่ตัวเองไง เราคิดถึงผู้อื่น มันก็ขยายความรู้สึกดีจากเขา (ลูกนี่แหละ) ถ้ามองแต่ตัวเขา เขาไม่มีมูลค่าทางสังคมเศรษฐกิจ แต่จริง ๆ เขาผ่านมาทางผมนะ เขาสอนผมให้เป็นคนดี แล้วผมก็มาเป็นหัวหน้างาน เป็นผู้บังคับบัญชา แล้วผมก็เอาความดีจากเขา แ่กระจายออกไป คือ ทางอ้อมที่มองเห็น”

คุณพ่อเล่าว่า น้องเอ็ดรู้เรื่องทุกอย่าง แม้ไม่สามารถสื่อสารด้วยคำพูดได้ แต่เขามีวิธีการสื่อสารแบบเฉพาะตัว

“น้องเอ็ดอยู่กับแม่บ้านได้ แต่เราจะไปไหนเราต้องบอกเขา พ่อไปทำงานนะ เขาก็ ‘จ๊ะ’ ก็หอมกันแล้วก็ไป แต่ถ้าทำโง่เขลา หุ่สองหุ่ม ยังไม่มา เขาจะมายืนตรงประตูมองทางว่า เมื่อไหร่จะมา ไม่ใช่เขาไม่รู้เรื่องนะ เขารู้เรื่องทุกอย่าง แต่เขาสื่อสารบอกเราไม่ได้ เขารู้เรื่อง แต่เขาจะทำหรือไม่ทำก็อีกเรื่องหนึ่ง (แต่เขาสื่อสารได้ด้วยวิธีของเขา)”

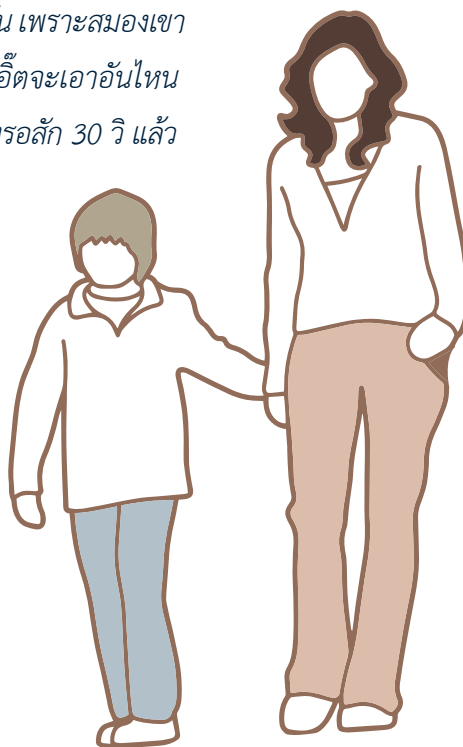

อย่างก้าวต่อไปของพัฒนาการ

คุณพ่อคุณแม่ปรารถนาให้น้องเอ็ดสามารถดูแลตัวเองได้ให้มีพัฒนาการอย่างค่อยเป็นค่อยไปในเส้นทางของเขา ใช้เวลา ไม่บังคับหรือคาดหวัง

คุณแม่ “ให้เขาเรียนรู้ ค่อย ๆ ปรับระดับขึ้นตามวัย แต่ก่อนเขาเดินไม่ได้ เขาก็เริ่มเดินได้ ก่อนหน้านี้อีดิด้วยตัวเองไม่ได้ ตอนนี้เขาก็อีดิด้วยตัวเองได้ ก่อนหน้านี้อาอยากกินนม เขาไม่รู้จะบอกยังไง เขาเริ่มใช้คำศัพท์เพื่อที่ตัวเองจะอยู่ได้”

“พีสังเกตว่าเด็กดาวน์เขามีความระมัดระวังตัวเอง คือ ถ้าเขาเล่นอะไรเขาจะไม่เสี่ยง เช่น ถ้าเขายืนหน้าตู้กระจกเขาจะระวัง ดังนั้นพีเชื่อว่า ยีนตัวหนึ่งในการอยู่รอดของเขาต้องมี เขาเอาตัวรอดได้ แต่อย่าไปบังคับ อย่าไปบีบคั้น อย่าไปบีบเข่ว่า จะเอาคำตอบ ณ ตอนนั้น เพราะสมองเขาช้า สมมุติบอกว่า เอ็ดเลือกสิ สองอันนี้ เอ็ดจะเอาอันไหน ไปบอกให้เขาเลือกเดี๋ยวนั้นไม่ได้ คุณต้องรอสัก 30 วิ แล้วค่อยถามว่า เอ็ดเอาอันไหนครับ”

มองให้สุข ทุกข์ก็หาย

พ่อแม่ของลูกที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม ต้องปรับใจตัวเอง ใจต้องใหญ่ แข็งแรง ทำให้ดีที่สุดในปัจจุบันขณะ ความสุขก็จะเกิดขึ้นในแต่ละวัน นอกจากนี้ คือการให้ความรักอย่างไม่มีเงื่อนไขไปพร้อม ๆ กับการทำความเข้าใจธรรมชาติของโลก เมื่อเข้าใจชีวิตก็ยอมไม่ทุกข์

คุณแม่ “ถ้าเราไปมองให้ทุกข์ มีลูกแบบนี้ ถ้าเป็นอะไรไปใครจะดูแลลูก ฉันจะต้องหาเงินไว้ให้ลูกเท่านั้นเท่านั้น แต่ ณ วันนี้ ทำไมคุณไม่รักลูกวันนี้ละ ทำไมคุณไม่เตรียมตัวให้สุขภาพคุณแข็งแรงล่ะ ทำไมคุณไม่ขยันหาทรัพย์ด้วยสุจริตตามกำลังที่มี บางทีเขาอาจจะไม่เป็นภาระเราก็ได้ เขาอาจจะไปก่อนเรา แล้วพอถึงตอนนั้น เสียใจไหม ทำไมเราไม่ดูแลเขาให้ดี ตั้งแต่วันนี้ไปเลยอะไรจะเกิดก็ให้มันเกิด อย่างน้อยไม่ต้องมาเสียใจกันทีหลัง อย่างนั้นดีกว่า”

คุณพ่อ “ที่ว่าอนาคตเขาจะอยู่กับใคร มันอาจเป็นการหาเหตุผลเข้าข้างตัวเองเพื่อตัดสินใจบางอย่าง เพื่อตัวเอง ถ้าคิดกว้าง ๆ คือเขามีสิทธิ์อยู่ ให้เขาเลือกเอง เรามีหน้าที่สนับสนุนเขา ปกป้องเขา ไม่ต้องไปคิดไกล”

สิ่งที่คุณพ่อคุณแม่น้องเอ็ดฝากถึง
พ่อแม่ที่มีลูกเป็นเด็กที่มีความต้องการ
พิเศษและผู้คนในสังคม คือ ความเข้าใจ
ไม่ใช่ความสงสาร เข้าใจว่า ทุกคนเป็น
ปัจเจก มีคุณค่า มีเกียรติ มีศักดิ์ศรีความ
เป็นมนุษย์ ความรักคือ สิ่งที่สำคัญที่สุด

คุณแม่ “หอมแล้วก็กอด เขาเป็นเด็กที่
พิเศษ ใครใกล้เขาแล้วจะรัก เด็กดาวน้
คือ ดาวจริง ๆ ดาวในดวงใจ ทำให้พี่
มีความสุข ถ้าจะให้กำลังใจพ่อแม่ที่มี
ลูกเป็นดาวน้ สิ่งเดียวที่จะบอกคือ
ให้ความรักเขาเยอะ ๆ กอดเขาเยอะ ๆ
พูดกับเขา กอดเขา”

คุณพ่อ “เรามีความรักใน นั้นแหละ ง่าย ๆ”

การสนทนาของเราจบลงด้วยรอยยิ้มและความอบอุ่นใน
หัวใจอย่างที่มีอาจบรรยายได้ ขอขอบคุณการเดินทางของชีวิตที่ทำให้
เราได้มีโอกาสมาพบกับครอบครัวของน้องเอ็ด ครอบครัวคน
ธรรมดา ๆ ครอบครัวหนึ่งในสังคมไทย แต่กลับเต็มไปด้วยพลัง
ยิ่งใหญ่ พลังแห่งความรักอันบริสุทธิ์ เรียบง่าย และทัศนคติเชิง
บวกที่เคารพคุณค่าความเป็นมนุษย์ของลูก ตั้งแต่มาสู่ครรภ์แม่
ทัศนคติที่เยียวยา หล่อเลี้ยง ให้น้องเอ็ดเติบโตเป็นทั้งผู้รับและผู้
ให้กับสมาชิกทุกคนในครอบครัว และสร้างความหวังให้กับสังคม
ไทยว่า ความรัก คือ จุดเริ่มต้นและเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตมนุษย์

กเบรียล: สาวน้อยผู้เป็นที่รัก

“I want to be a doctor or nurse.
I want to be like my mommy.
I want to call people, write to people
and serve people. I want to be Gabbie.”

กเบรียล แม็คเคย์ สาวน้อยลูกครึ่งวัย 13 ปี เกิดมาพร้อมกับภาวะ ตาวันซินโดรม คือ โครโมโซมคู่ที่ 21 เกินมา 1 แท่ง เป็นลูกคนที่สองของครอบครัว ขยาย สมาชิกในบ้าน ได้แก่ พ่อ แม่ พี่สาว คุณยาย และน้าสาว ด้วยความเชื่อที่ว่า ลูกเป็นของขวัญของพระเจ้า แม่และพ่อจึงเริ่มต้นที่ “ความรัก” และตั้งใจว่าจะ “ดูแล” กเบรียลให้ดีที่สุด เธอจึงเติบโตมาในครอบครัวที่เต็มไปด้วยความรักและความอบอุ่น

“...เราได้รับการเรียกให้ออกเดินทางบนเส้นทางสายพิเศษ การหาข้อมูล การทำความเข้าใจ การอยู่กับปัจจุบัน และการเปิดรับความเป็นไปได้ และเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของเรา...”

คุณแม่สะท้อนให้เราทราบว่า การมีลูกเป็นคนพิเศษ เหมือนเป็นของขวัญที่ทำให้ค้นพบความหมายของการมีเขาในชีวิต เข้าใจคำว่า “รักอย่างไม่มีเงื่อนไข” เป็นความสุขอันบริสุทธิ์ และความสามารถที่ไม่มีขีดจำกัด ได้เรียนรู้การกระตุ้นพัฒนาการ ได้ทำความเข้าใจองค์ความรู้ใหม่ ๆ ได้รู้จักมิตรภาพใหม่ ๆ ที่บริสุทธิ์และจริงใจ ครอบครัวได้พบผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาชีพที่พร้อมเสียสละ ให้ความช่วยเหลือในด้านพัฒนาการ ได้สัมผัสและรู้จักครอบครัวอื่นที่มีความเข้าใจและพร้อมเดินเคียงข้างกัน ไม่ว่าจะเป็นช่วงเวลาที่ทำหายหรือช่วงเวลาเฉลิมฉลองความสำเร็จ

“การมีกเบรียลทำให้คุณแม่และเพื่อน ๆ เห็นความสำคัญของการมีข้อมูลเชิงบวก ได้จัดตั้งมูลนิธิ เดอะ เรนโบว์ รুম เพื่อให้การสนับสนุนพ่อแม่และครอบครัว และสร้างความตระหนักเชิงบวกที่เกี่ยวกับความต้องการพิเศษในสังคม”

กเบรียลในวันนี้สดใสร่าเริง สามารถช่วยเหลือตนเอง และสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ ชอบอ่านหนังสือ เรียนเลข ระบายสี วาดรูป เต้นรำ ความสามารถที่โดดเด่น คือ ด้านดนตรี สามารถเล่นไวโอลินและเปียโนได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการฟังท่วงทำนอง สามารถแกะเพลงได้เองโดยไม่มีใครสอน หรือเพียงได้ดูคนอื่นเล่นเพลงนั้นไม่กี่รอบ ก็สามารถแกะเพลงได้ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่กเบรียลยังต้องได้รับการพัฒนาและฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง คือ การสื่อสาร การทำความเข้าใจ และการเชื่อมโยงความคิด การมีสมาธิจดจ่อ รวมทั้งถึงการยับยั้งชั่งใจและการให้เหตุผล

“I will try again.”(หนูจะพยายามอีกครั้ง)

ประโยคที่กเบรียลมักพูดเวลาที่เผชิญกับปัญหา หรือต้องทำสิ่งที่ยาก ๆ สิ่งที่กเบรียลอยากบอกแก่ทุกคนในสังคม คือ อยากให้ทุกคนมีความสุข ไม่เศร้า ไม่โกรธ และไม่กลัว ขอจงมีความอดทน และความพยายาม สิ่งที่เราตั้งใจทำย่อมสำเร็จ

ซานโตส: ผู้เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข

ปริญญา วงศ์กิตติวิรัช หรือ ซานโตส ชายหนุ่มหน้าตาดีวัย 32 ปี ที่มีดวงตาสุกใสและประกายระยิบระยับ พร้อมรอยยิ้มระบายบนใบหน้าอยู่เสมอ แต่เมื่อเราพยายามสร้างบทสนทนา ซานโตสอาจดูตั้งใจฟังเป็นอย่างมาก และจะได้ยินเสียงตอบกลับมาในทันทีที่เราจบประโยค ด้วยคำสุดท้ายที่เราเพิ่งพูดออกไป พร้อมยกมือไม้ประกอบ ซานโตสเติบโตมาในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว โดยคุณแม่อารมณ เป็นผู้เลี้ยงดูหลัก แม้ซานโตสไม่สามารถพูดสื่อสารได้ แต่ด้วยความรักความเข้าใจ ซานโตสจึงเติบโตอย่างดี สามารถดูแลตัวเองในกิจวัตรประจำวันได้ทุกอย่าง อาบน้ำ แต่งตัวด้วยตัวเอง รู้จักเลือกอาหารที่มีประโยชน์ และเริ่มที่จะสื่อสารเป็นคำพูดมากขึ้น ในปัจจุบัน

“เขาเข้าใจที่เราพูดกับเขา แต่อาจจะตอบเป็นคำพูดไม่ได้ พูดตามคำท้าย แต่บางอย่าง เช่น ให้เลือกว่าจะกินอะไรหรือถั่ว เขาตอบได้ โดยเลือกละที่ชอบจริง ๆ ไม่ใช่แค่พูดตาม”

แม้ซานโตสไม่พูดแต่สามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ แม่สอนให้รู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสบการณ์ตรง พาเข้าครัวเพื่อรู้จักซื้ออาหารและสิ่งของเครื่องใช้ในครัว ผ่านการสอนจากของจริง ซานโตสค่อย ๆ พัฒนาคำศัพท์ขึ้นเรื่อย ๆ จนสามารถพูดตามและตอบคำถามได้

ซานโตส คือ ความสุขของแม่

ซานโตสชอบฟังเพลงและวาดรูปตั้งแต่อายุ 2-3 ปี แม่จะเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้พร้อมเสมอ แรก ๆ ใช้การวาดตามแบบ เมื่ออายุ 4 ปี หลังจากพาไปเที่ยวกาญจนบุรี พอกลับบ้านมา ก็วาดรูปหัตถ์จักรที่ได้เห็นมา สามารถเก็บรายละเอียดทุกเส้นสาย หลังจากนั้นซานโตสวาดรูปโดยไม่ต้องดูแบบอีกเลย

ตอนอายุ 8 ปี แม่พาซานโตสเข้าร่วมกลุ่มโฮมสคูลหรือบ้านเรียนที่แม่ร่วมกับเพื่อนจัดตั้งขึ้น เพื่อฝึกฝนการใช้ชีวิตในสังคมและการช่วยเหลือตนเองพื้นฐาน โดยมีกลุ่มเด็กพิเศษและผู้ดูแลที่มีการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี จนย่างเข้าวัยรุ่น ความสามารถที่ฉายแวว คือ การทอผ้า ซานโตสสามารถทอผ้าได้อย่างมีจังหวะและขั้นตอนที่ชัดเจน สม่่าเสมอ ผลงานทอผ้าซาโอริของซานโตสมีความสวยงาม ผ่านการทอผ้าทำให้ได้พัฒนาทักษะมือ ตา และจังหวะ

“แม่คิดว่าจะให้ลูกใช้ชีวิตอย่างมีความสุข สุขกายสุขใจ แต่สิ่งแรกที่ต้องทำคือ แม่ต้องมีความสุขก่อน”

แม่ค้นพบว่า ลูกคือครู เพราะลูกทำให้แม่ได้พัฒนาตนเอง และพบความสุขที่แท้จริง โดยทำชีวิตในแต่ละวันของตนเองให้มีความสุข ความสุขนั้นย่อมถ่ายทอดสู่ลูก เป็นวิถีของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ชีวิตของซานโตสเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ภายใต้กิจวัตรประจำวันที่เป็นจังหวะ มั่นคง และสม่ำเสมอ ทำงานบ้าน ออกกำลังกาย ฟังเพลง และไปเรียนศิลปะ เมื่อต้องการบอกความต้องการ จะใช้การมองตา และพูดสื่อสารคำที่ต้องการออกมาเป็นคำสั้น ๆ

ซานโตสเรียนวาดภาพที่มูลนิธิ กิตติคุณ อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ผลงานวาดภาพของซานโตส ทำด้วยความสุขไม่ใช่เพื่อการแข่งขันหรือโชว์ ทุกภาพแสดงถึงจิตใจที่งดงามของ ซานโตส ซึ่งสามารถสร้างรายได้นอกเหนือจากความสุขในการวาดภาพ โดยมูลนิธิเป็นผู้จัดการลิขสิทธิ์ผลงาน ทุกชิ้นของซานโตส

ชุมชนเล็ก ๆ ที่มีความเข้าใจ เปิดใจ และอยู่ร่วมกัน

ความปรารถนาของแม่ คือ การได้อาศัยอยู่ในชุมชนเล็ก ๆ
ที่มีความเข้าใจคนพิเศษ เป็นชุมชนที่ช่วยเหลือกันและกัน ฝ่าฟัน
ปัญหาและอุปสรรคด้วยกัน เกื้อกูลกันและกัน

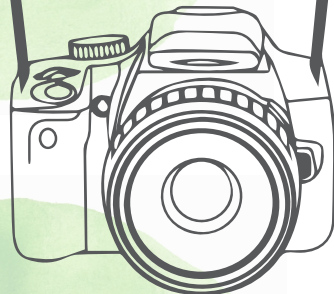
“อยากให้ลูกได้อยู่ร่วมในสังคม ชุมชนเล็ก ๆ ที่มีความเข้าใจเปิดใจ ไม่ใช่ทำให้เขาทุกอย่าง แต่เป็นการอยู่ร่วมกัน มีความปลอดภัย ไม่ว่า จะเกิดอะไรขึ้นก็แก้ปัญหาไป ร่วมกับชุมชนและ ภัยแล้งมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูลในสิ่งที่เขาทำเอง ไม่ได้ ความหวังของแม่ คือ การได้เห็นชุมชนเช่นนี้ และอยู่กับลูกให้นานที่สุด”

เมื่อแม่มีโอกาสดำเนินงานใจลูก สิ่งที่ซานโตสอยากบอก
กับสังคม คือ อยากให้ทุกคนมีความสุข เข้าใจกัน เป็นมิตร
ช่วยกันสร้างสังคมที่ดีที่เกื้อกูลคนพิเศษ

“ผมอยากให้คนรอบข้างคิดบวกและเข้าใจกัน
สิ่งดีที่เหล่านั้นจะส่งผลถึงผมและทุกคนด้วย
ผมอยากอยู่ในสังคมที่คนส่วนมากเข้าใจกัน
เห็นอกเห็นใจกัน เป็นมิตรต่อกัน บางครั้งผมรู้สึก
กลัวคนที่ไม่ได้ทำเช่นนี้ แต่ผมก็อธิบายไม่ได้
แม่จึงต้องช่วยเหลือและสร้างสังคมที่ดีให้ผมอยู่”

ป๋อ: หนุ่มผู้รักการถ่ายภาพ

ภาพเบื้องหน้า เขาคือหนุ่มผิวพรรณดี สูง ขาว หน้าตาอึดแอ้ม แต่งตัวดี สุขุม พุดน้อย และเอกลักษณ์คือ มีกล้อง DSLR คล้องติดคออยู่เป็นประจำ

“ถ่ายภาพมา 4-5 ปีแล้ว ผมจบปริญญาตรีด้านถ่ายภาพจากเทคนิคกรุงเทพ ปกติก็ถ่ายภาพทั่วไป ภาพคน ภาพวิว ตอนหลังถ้าวางจากงานก็รับงานถ่ายรูปด้วย”

ป๋อ หรือ ชีรพัทธ์ จิรวราพันธ์ เล่าถึงสิ่งที่ชื่นชอบมากด้วยสายตาเป็นประกายแห่งความภูมิใจ ดูเฝิน ๆ เราสามารถพบเจอเด็กหนุ่มอย่างป๋อได้ทั่วไป ไม่มีอะไรบ่งบอกว่าเขาแตกต่าง

ความพิเศษของป๋อ

“เราสมาธิสั้น ช้า แค่นั้น ที่เหลือเราปกติ ถ้าคนทั่วไปไม่ได้คุยกับเรา เขาจะไม่ออกกว่าเราพิเศษ ภาษาทางการแพทย์เรียก ADHD อาจารย์หมอบอกว่าเราเป็นน้อย เรารู้ว่าเราเป็นตั้งแต่อายุ 10 กว่าขวบ ตอนช่วงที่กินยาแล้ว” ป๋อเล่าถึงตัวเอง คุณแม่ของป๋อ นฤมล จิรวราพันธ์ เล่าเสริมถึงวัยเด็กของป๋อว่า...

“ป้อมีพัฒนาการล่าช้ากว่าวัยมาตั้งแต่เกิด ค่ะว่าซำ
นั่งซำ เดินซำ พุดซำ เป็นเด็กนิ่ง ๆ ไม่ซุกซน แต่กินดี
กินเก่ง พอเข้าอนุบาล ไม่มีเพื่อน เล่นกับเพื่อนไม่เป็น
แต่เขาก็เรียนรวมได้ ทำตามคำสั่งได้ ควบคุมการ
ขับถ่ายได้ ชั้นประถมถึงเริ่มเห็นพัฒนาการว่า
แตกต่างจากเพื่อนวัยเดียวกันมากขึ้น ผลการเรียน
ไม่ดี เล่าเรื่องไม่เป็น อ่านออกเขียนได้ แต่ตามเพื่อน
ไม่ทัน โดยเฉพาะเลข ผลงานศิลปะดูเด็กกว่าวัย
สมาธิไม่จดจ่อ ถือเป็นเด็กที่ต้องการการดูแลเป็น
พิเศษในห้องเรียน ช่วงมัธยมจึงแยกไปอยู่ห้องรวม
เด็กพิเศษที่ไม่ได้เรียนวิชาการตามปกติ”

“เรามีความสามารถด้านดนตรี เล่น
แซกโซโฟนได้นะ แต่ปัจจุบันไม่ได้จับเลย
เพราะกลัวมันหนักทุกคน”

“ป้อมีหูที่ดีมาก แยกแยะเสียงได้แม่นยำ ฟังเสียง
ละเอียด ๆ ได้เขาเป่าแซกโซโฟน ได้ร่วมวงโยธวาทิต
เล่นเพลงชาติหน้าเสาธงทุกเช้า เป็นความภูมิใจของ
ตัวเขาเองและแม่มาก”

บทสนทนาของแม่และป้อมีที่ผลัดกัน
เล่า ทำให้เริ่มเข้าใจความพิเศษของป้อมีมากขึ้น

ระหว่างก้าวของการเติบโต

เรื่องง่าย ๆ ของคนทั่วไป เป็นเรื่องใหญ่สำหรับป๊อทุกเรื่อง

“ถ้าถามว่า แม่ช่วยป๊อให้ผ่านอุปสรรคต่าง ๆ มาได้อย่างไร ตลอดเวลา เราต้องฝึกป๊อหลายอย่าง ทางด้านร่างกายก็เป็นกล้ามเนื้อมัดใหญ่ มัดเล็ก นิ้วมือไม่แข็งแรง การเดิน การทรงตัว ล้มบ่อย การทำงาน ประสานกันของตา-มือ ความสัมพันธ์ชาย-ขวา ทำให้ทุกอย่างต้องฝึก เช่น การใช้กรรไกร การจับมีด การแกะหนังยางถุงแกง เรื่องง่าย ๆ ของคนทั่วไป เป็นเรื่องใหญ่สำหรับป๊อ และเรื่องยากของเราแม่ลูก ต้องฝึกกันไป มีทะเลาะ มีเสียงดัง มีดื้อ โวยวาย เลิกทำ ทำของเสียหายบ้าง ผ่านมาเกือบ 30 ปี ความพยายามทุกเม็ด มันคุ้มค่ามาก”

“เรามีปมด้อย ตรงตัดกระดาษไม่ได้ ใช้คัตเตอร์ไม่คล่อง หนักใจอยู่เหมือนกัน ทำให้ตัวเราเป็นแบบนี้ ถ้าเป็นไปได้ อยากให้คนอื่นเข้าใจว่า เราเป็นคนพิเศษ เขาจะดูไม่ออกเพราะเราพิการสมอง คิดว่าปกติ อยากให้ทำความเข้าใจกับเรา ถ้าไม่เข้าใจเรา ก็ไม่เข้าใจเลย”

“ปัญหาทั่วไปของป๊อ คือ การควบคุมอารมณ์ เพราะเขาคิดซับซ้อนและจับประเด็นสำคัญไม่ได้ ทำให้ดูเหมือนเอาแต่ใจ และเขาไม่เข้าใจทักษะทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการเริ่มต้นสนทนา การสร้างความสัมพันธ์ การสานความสัมพันธ์ ภาษากาย น้ำเสียง คำพูด หรือการโต้ตอบอย่างเหมาะสม จนแลดูเย็นชา หรือตอบโต้รุนแรงมาก เหมือนโกรธโดยไม่มีเหตุอันควร ทำให้ป๊อไม่มีเพื่อน ไม่มีกลุ่มก๊วนเพื่อนตั้งแต่ประถม จนถึงมหาวิทยาลัย หรือในที่ทำงาน ซึ่งแม่ก็ไม่มีวิธีช่วยให้ผ่านได้สำเร็จเหมือนกัน”

มหาวิทยาลัย... ชีวิตจริง

ทุกคนมีศักยภาพในตัวเอง และไม่มีใครเหมือนใคร

“เราเป็นคนช่างสังเกต
เราชอบถ่ายภาพ”

“ป้อมีมุมมองการถ่ายภาพที่ดี เราลองทำ portfolio รูปถ่ายของป้อม ไปยื่นที่คณะถ่ายภาพและภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยราชชมงคล กรุงเทพฯ ปรากฏว่า ป้อมได้รับการตอบรับเข้าเรียน แต่การเรียนวิชาการ สายวิทย์ หนักเอาเรื่องอยู่ ทั้งการทำงานกลุ่ม การคบเพื่อน การโดนรับน้อง การโดน bully (ข่มเหง รังแก) เป็นเรื่องที่ป้อมต้องเผชิญตลอดเวลา 4 ปี”

“เพื่อน ๆ ชอบแกล้ง เพื่อนเทคนิคจะเยอะ เป็นสายช่าง มาจากต่างโรงเรียน หลายที่มันแสบ อยู่ดี ๆ เอรองเท้าไปช้อน บางคนก็แกล้งเราเอาแมลงสาบมาบัง เอาอะไรมาบังเราก็ก้าว”

แม่เล่าว่า ป้อมเรียนรู้ที่จะหลบภัยเข้าไปอยู่ในห้องพักอาจารย์ ว่างกันวดหลัง บ่า ไหล่ ให้อาจารย์ สร้างความรักความเอ็นดูจากผู้ใหญ่ และตลอด 4 ปี ป้อมเดินทางไปกลับมหาวิทยาลัยด้วยตัวเองทั้งแบบแม่ไปส่งครึ่งทาง และแบบลุยเดี่ยวคนเดียวจากบ้าน เขาค่อย ๆ เติบโตพิสูจน์ตนว่า เขาทำได้

“ป๋อเรียนจบปริญญาตรีด้วยคะแนน
พอเอาตัวรอด แต่มองย้อนหลังไป แม้ว่า
เค้าเอาตัวรอดได้ระดับดีทีเดียว เพราะ
มหาวิทยาลัยเป็นชีวิตของจริง”

หลากหลายประสบการณ์ ปัญหาที่ป๋อ
เผชิญหน้า เขาได้ลองผิดลองถูกจน
มีชุดประสบการณ์เป็นของตัวเอง
“เราต้องเชื่อมั่นว่า ทุกคนมีศักยภาพใน
ตัวเอง และไม่มีใครเหมือนใคร” นี่คือ
สิ่งที่แม่และครอบครัวของป๋อใช้เป็นอาวุธ
สำคัญในการพาป๋อก้าวเดิน และเติบโต
จนถึงวันนี้

“การมีลูกเป็นเด็กพิเศษ หรือเด็กพิการ โจทย์มันยากมาก เราต้องดูแลเขาไปตลอด
ชีวิตด้วยความรักของพ่อและแม่ ไม่มีแรงไหนมาช่วยได้ดีเท่ากับแรงพ่อแรงแม่เท่านั้น แม้แต่
หมอ ครู นักฝึกทั้งหลาย ก็เป็นแค่ผู้ดูแลนอกสนาม ผู้เล่นจริง ๆ ก็พ่อแม่กับเจ้าตัวเขาเองนี่แหละ”

โจทย์ใหม่ในโลกกว้าง

เราทำงานกับคนอื่นได้ แต่ขอเวลาเราปรับตัวหน่อย ให้โอกาสเรา

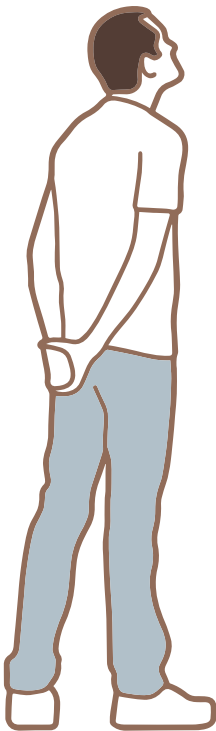
ปัจจุบัน ป๋ออายุ 28 ปี ทำงานเป็นเจ้าหน้าที่เดินเอกสาร
เวชระเบียนที่โรงพยาบาลนารมย์ ซึ่งเป็นความภูมิใจอีกอย่างหนึ่ง
ของตัวป๋อและครอบครัว

“ที่นี่มีพนักงานอย่างเราอยู่บ้างแต่ไม่มาก เราทำงานกับคนอื่นได้นะ แต่ขอเวลาเราปรับตัวหน่อย ให้โอกาสเรา งานหลักคือ เดินแฟ้ม เข้ายันเย็น ช่วงบ่ายวันศุกร์งานจะเยอะ บางทีก็ท้อ เพราะมันเหนื่อย เดินทั้งวัน วันหนึ่งเป็นหมื่นก้าว มองในแง่ดีได้ออกกำลังกาย แต่ก็เหนื่อยมาก บางครั้งอยากลาออก แต่เราลาออกไม่ได้ เพราะเขาให้โอกาสเรา เราโชคดีที่ที่ทำงานทุกคนรู้จักเราหมด เข้าใจเรา เจ้านายก็ใจดี ที่อื่นอาจไม่ให้โอกาสเราเท่านี้”

แม่ของป้อเสริมขึ้นด้วยความภาคภูมิใจ

“4 ปี ที่ทำงานที่โรงพยาบาลทำให้ป้อโตขึ้นมาก เริ่มมีความคิดเป็นผู้ใหญ่ มีความรับผิดชอบมากขึ้น เข้าใจกฎเกณฑ์ มีเหตุผล อดทน และรู้ความสำคัญของคำว่า หน้าที่ และคุณค่าของเงิน”

ตอนนี้ ป้อเริ่มแยกบ้าน ออกไปนอนที่
คอนโดและดูแลตัวเอง 24 ชั่วโมง นับเป็น
อีกโจทย์ใหม่ของชีวิตที่กำลังเริ่มต้นขึ้น

“แม้ว่า เขากำลังเริ่มได้ดีเลยทีเดียว ป้อจะสนิทกับแม่ แต่บางที แม่อาจชอบบ่นเกินไปจนทำให้ป้อรู้สึกไม่ต้องการใครก็ได้ ยังไง ๆ ก็ยังมีแม่ เราควรคอยห่างออกมาให้เขาได้เจอปัญหา อุปสรรค และก้าวผ่านด้วยตัวเอง แม้จะล้มลุกคลุกคลาน ได้รับบาดเจ็บบ้าง ป้อก็จะเติบโตไปได้อีก”

“สิ่งสำคัญที่เราปลูกฝังให้ลูกคือ เมล็ดพันธุ์แห่งความดี แต่เขาจะรับได้แค่ไหน เราไม่อาจรู้ ที่ทำได้คือ ทำไปตามหน้าที่งาน สำเร็จหรือไม่ มีเหตุปัจจัยอื่นอีกมากมาย ดังนั้น พ่อแม่ คนในครอบครัวจึงต้องเข้มแข็ง ศึกษาหาความรู้ ทักษะใหม่ ๆ เสมอ สุดท้ายเขาจะสอนเรา ทำให้เราละวางอีโก้ ความเป็นตัวเองลง อดทนมากขึ้น เรียนรู้และยอมรับจิตใจของตัวเองและผู้อื่นมากขึ้น เด็กพิเศษพวกเขาเกิดมาเพื่อช่วยขัดเกลาความเป็นมนุษย์ของผู้คนในสังคมให้อ่อนโยน มีเมตตา เรียนรู้ความต่างของการอยู่ร่วมกัน เราจะได้รับสิ่งนี้จากเขา”

มือกลางวันกับป๊อ

การเขียนบทความนี้ให้โอกาสเรารู้จักกับป๊อ ได้ชิมอาหารเที่ยงที่ป๊อเป็นคนตระเตรียม รับไมตรีจากเด็กหนุ่มที่ชื่นชอบการถ่ายภาพเช่นเดียวกัน มิตรภาพระหว่างกันงอกงามขึ้นระหว่างมือทำให้เราได้ฟังความรู้สึกส่วนลึกของผู้ที่แนะนำตนว่า “ผมเป็นคนพิเศษ”

“ตอนเด็ก ๆ โดนดุประจำ เพราะว่าดื้อ ตอนนี้อโตแล้ว เราอยากขอพื้นที่ที่น้อยรู้ว่าครอบครัวห่วงแต่ก็อยากพึ่งตัวเองบ้าง อยากไปเที่ยวเหมือนคนอื่น อยากมีเพื่อนสนิทไปมาหาสู่บ้าง เวลาเราอึดอัด ไม่สบายใจ เราชอบมานั่งตรงนี้ นั่งทบทวนว่าจะเอาอย่างไร ต่อดี นั่งดูต้นไม้ไปเรื่อย”

ป๊อชี้ให้เราดูมุมโปรดที่เขาชอบมานั่งเวลาไม่สบายใจ ก่อนจะแบ่งปันความรู้สึกที่หลายคนไม่เคยรู้และอาจไม่คิดถาม

“เวลาเจอคนที่พิการมาก ๆ เช่น แขนขาไม่มี หรือมองไม่เห็น เราารู้สึกว่า เขาเป็นหนักมากกว่าเราเยอะ เราโชคดีที่เป็นแค่นี้ มีพ่อแม่ ครอบครัวที่เข้าใจ สนับสนุน ได้มีงานทำดูแลตัวเองได้ แม้ไม่มากก็ตาม แต่คนพิการอีกมากที่ไม่โชคดีเหมือนเรา อยากให้สังคมเข้าใจคนพิการ เรามีตัวตน ให้เราได้เท่าเทียมกับคนอื่น ไม่มองว่าเราพิการ พิการแล้วยังไง ศักยภาพเราไม่มีเลยเหรอ มันไม่ใช่ บางทีเรามีศักยภาพมากกว่าคนปกติด้วยซ้ำ แต่สิ่งที่เราขาดคือ โอกาสและพื้นที่ ขอความกรุณาแบ่งพื้นที่ให้คนพิการตัวน้อย ๆ คนหนึ่งหน่อย อย่างน้อยเราก็คนไทยด้วยกัน” ป๊อพูดเสียงเรียบ ๆ ทว่าจริงจังและหนักแน่น

ไม่ว่าจะมองอย่างไร ป๋อก็เป็นเด็กหนุ่มที่สามารถพบเจอ
ได้ทั่วไป และไม่มีอะไรแตกต่างจากเรา แต่เมื่อทบทวนซ้ำแล้วซ้ำ
เล่า กลับพบว่า ป๋อ คือ คนพิเศษ คนพิเศษในความหมายพิเศษ
ที่สอนให้เรามองตัวเอง และมองโลกอีกมุม นี่คือ ข้อความในไลน์
ที่ป๋อเขียนถึงและตรึงใจเรา

“ความมีอิสระในสังคมหรือมุมของคนพิการ คือ การได้เผชิญกับโลกกว้างใหญ่ที่คนธรรมดา
ทั่วไปไม่เข้าใจ หมายความว่า คนทั่วไปไม่เข้าใจจินตนาการของคนพิการว่า ความสวยงามของ
ท้องฟ้าในสายตาของเรานั้นสวยงามมากแค่ไหน ขณะที่คนทั่วไปมองแค่ว่า ท้องฟ้าวันนี้สวย
ดินะ แค่นั้น”

ผลงานภาพถ่ายของป๋อ “ภาพนี้สวยตรงที่ว่ามีแสงแดด
สาดส่องเข้ามาและมีธารน้ำไหล ถ้าชีวิตเราเหลวไหลก็เหมือน
ธารน้ำไหล แต่ถ้าเราขยันก็เหมือนพระอาทิตย์ที่มีขึ้นมีลงทุกวัน”

ธาม: ชายหนุ่มร่างเล็กหัวใจยิ่งใหญ่

“ธามอยากให้ทุกจังหวัดจัดงานสภาคคนพิการ ฟังความฝันของคนพิการ แล้วช่วยทำให้ฝันเป็นจริงครับ”

รฐนนท์ ภูวจรรยกุล หรือ ธาม แอ่ยถ้อยคำข้างบนอย่างช้า ๆ ด้วยน้ำเสียงชัดเจนและจริงจัง ชายหนุ่มร่างสันทัดวัย 28 ปี ผู้นี้มีเรื่องราวดี ๆ อีกมากมายที่จะบอกเล่าให้เราฟัง

รามมีครอบครัวที่อบอุ่นครับ

“รามมีพี่ชายหนึ่งคน ชื่อ พีทิม ที่บ้านมีแม่กับป้า พี่ทิม งาม น้าโม้ย น้าโม้ยช่วยแม่เลี้ยงรามมาตั้งแต่เล็ก ๆ ครับ ตอนเด็ก ๆ ป้ากับแม่พารามไปฝึกที่ศิริราชครับ” คุณแม่สุดารัตน์ เล่าเสริมว่า “ตั้งแต่รามอายุได้ 3 เดือน เราก็พาไปกระตุ้น พัฒนาการที่โรงพยาบาลศิริราช เด็กกลุ่มอาการดาวน์ซินโดรม ส่วนใหญ่จะมีปัญหาเรื่องหัวใจ ต่อมาทรอยด์ และสายตา”

รามโชคดีที่ไม่มีปัญหาสุขภาพใด นอกจากต่อมอดีนอยด์โต (Adenoid Gland: ต่อม้ำเหลืองส่วนหลังโพรงจมูก ทำหน้าที่ทำลายเชื้อโรคและสร้างภูมิคุ้มกันให้ระบบทางเดินหายใจ) ทำให้เป็นหวัดง่าย หายใจลำบาก รามเข้ารับการผ่าตัดเอาต่อมอดีนอยด์ออกตอนสองขวบกว่า รามเกิดมาในครอบครัวที่อบอุ่น เต็มเปี่ยมไปด้วยความรัก ความเข้าใจ นี่เองที่ทำให้รามเป็นคนที่มีร่าเริง แจ่มใส มีความรักให้ทุกคน

รามรักโรงเรียน รักคุณครูทุกคนครับ

“รามเรียนอนุบาลที่โรงเรียนวรรณสว่างจิตครับ คุณครูใจดี รามชอบไปโรงเรียน” คุณแม่เล่าต่อว่า “ผู้อำนวยการโรงเรียนวรรณสว่างจิตใจดีมากค่ะ รามเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษคนแรกของโรงเรียน ทุกอย่างใหม่หมดสำหรับทั้งครูและนักเรียน แต่ทุกอย่างก็ผ่านไปด้วยดีเพราะเป็นอนุบาลแนวบูรณาการ เรียนรู้ด้วยกิจกรรม ให้เด็กเล่น ให้ลงมือทำ”

ในวัยประถม คุณพ่อคุณแม่พารามไปเข้าเรียนที่โรงเรียนแห่งหนึ่งที่รับ “เด็กพิเศษ” เรียนร่วม แต่กลับพบว่า ลูกถูกแยกให้ไปนั่งในห้องแยก ๆ หลายวิชา ขาดโอกาสเรียนรู้ ขณะที่หาโรงเรียนใหม่ที่เข้าใจเด็กพิเศษอย่างแท้จริง โรงเรียนวรรณสว่างจิตประกาศเปิดนักเรียนระดับประถมศึกษา รามจึงได้กลับมาเรียนที่โรงเรียนเดิมที่เป็นเสมือนบ้านหลังที่สอง คุณครูให้ความเอาใจใส่เป็นรายบุคคล วิชาใดที่เรียนไม่ได้ เรียนไม่ไหว คุณครูจะพาออกมาจากห้องเพื่อทำกิจกรรมอื่น โดยไม่บังคับ ไม่เร่งให้รามต้องรู้

วัยเด็กอาจเคยถูกเพื่อนแกล้งบ้างแต่ฮามไม่โกรธกลับพูดว่า...

“เพื่อนอยากเล่นกับฮาม เขาเล่นกับฮามนะแม่” หลายปีผ่านไปคุณแม่เล่าว่า “เมื่อมีการเลี้ยงรุ่น เพื่อนคนนั้นเข้ามาขอโทษฮาม และบอกว่าตอนนั้นเรายังเด็ก ยังคิดไม่เป็น ขอโทษนะ ฮามไม่เคยถือโกรธเพื่อนคนนี้หรือใครนาน ๆ เขาเป็นคนคิดบวกและมองโลกในแง่ดีเสมอ”

โลกมัธยม พ่อแม่และครูร่วมกัน จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาลูก

เครดิต: Beam Talks

ถ่ายภาพ: ศุภจิต สิงห์พงษ์

ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะหา “โรงเรียน” ที่ให้โอกาสเด็กพิเศษได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างแท้จริง หนทางแห่งการเรียนรู้ร่วมกันนั้น มีข้อจำกัดมากมาย ปัญหาหลัก คือ วิชาต่าง ๆ ที่ต้องเรียนในระดับมัธยม ไม่สอดคล้องกับพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาของผู้เรียน ทั้งขาดบุคลากรที่เข้าใจเด็กกลุ่มนี้อย่างแท้จริง ด้วยปัญหาเหล่านี้ คุณพ่อคุณแม่ของฮามร่วมกับพ่อแม่หลายครอบครัว ซึ่งลูก ๆ เรียนร่วมอยู่ในโรงเรียนวรรณสว่างจิต และครูผู้สนใจการศึกษาบำบัดแนวมนุษย-ปรัชญา (Anthroposophic curative education) จึงได้รวมตัวกันก่อตั้ง “มูลนิธิต้นรักเพื่อเด็กพิเศษ” ขึ้น โดยผู้อำนวยการโรงเรียนวรรณสว่างจิตได้บริจาคที่ดินแปลงเล็ก ๆ ข้างโรงเรียนเพื่อใช้ในการก่อสร้างอาคารเรียน ฮามร่วมทาสีห้องเรียน ปลูกต้นไม้ ก่อร่างสร้างมูลนิธิต้นรักร่วมกับครอบครัวของเขาและเพื่อน ๆ

“สามเรียนงานไม้ ทำกับข้าว งานเกษตร ยุธิธมี (ศิลปะ การเคลื่อนไหวกับภาษาและดนตรี) ปลายเทอมก็ทำละครทุกปี สนุกมาก เรียนเลขก็ออกไปซื้อของใช้เงินจริง สามทำบัญชีขายขยะรีไซเคิลของ โรงเรียนด้วย ตอน ม.6 สามกับเพื่อนไปฝึกงาน ทำรายงาน นำเสนองาน ต้องจำเนื้อหา พูดให้ที่ประชุมฟัง สามฝึกงานที่สวนผีเสื้อ สามชอบดอกไม้ ผีเสื้อสวย ๆ มันช่วยผสมเกสรให้เรา มีดอกไม้ มีผลไม้กิน สามฝึกงานที่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน ทำเรื่อง ‘ผีเสื้อถุงทอง’ ตอน ท้ายเล่มเขียนกาพย์ยานี 11 ด้วยครับ ครูช่วยนิดหน่อยครับ สามคิดเอง”

ผีเสื้อถุงทองจำ	คู่ช่างน่ารักยิ่งนัก
พี่สามอยากรู้จัก	มาเกาะตักสามริบมา
ผีเสื้อถุงทองเอ๋ย	สวยจึ้งเลยสวยหนักหนา
ปีกดำเหลืองงามตา	สบายตาสามชอบมอง

ยิ่งโต ทางยิ่งแคบ แต่ไม่มีอะไรเกินความพยายาม

เมื่อจบชั้นมัธยมปีที่ 6 จากมูลนิธิต้นรักเพื่อเด็กพิเศษ โจทย์ใหม่ของชีวิตก็เริ่มต้นขึ้นอีกครั้ง คุณพ่อคุณแม่พยายามมองหาหนทางที่สามจะได้พัฒนาต่อไป ในที่สุดสามได้โอกาสในการเรียนรู้คอมพิวเตอร์ที่ศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการ อำเภอลำลูกเกด ควบคู่ไปกับการเรียนคอมพิวเตอร์ที่ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สวนลุมพินีในวันเสาร์ คุณพ่อประเสริฐเล่าว่า

“พ่ออยากให้เขาใช้เวลาว่างเสาร์ อาทิตย์ ให้เกิดประโยชน์ เพราะถ้าอยู่บ้านนาน จะอยู่หน้าจอตลอดวัน จึงชวนไปเรียนคอมพิวเตอร์ที่สวนลุม ได้ออกไปดูโลกข้างนอก เจอผู้คน สามเขามีมนุษยสัมพันธ์ดี ไปไหนใครก็ชอบมาคุยกับเขา และเขาก็ชอบคุยกับคน สามเรียน มาตั้งแต่มัธยมปลายจนถึงวันนี้ เขาก็ยังชอบไปเรียนที่สวนลุมอยู่ และใช้คอมพิวเตอร์ได้ดี พอควรครับ”

แม้ทุกอย่างยังไม่ลงตัวนักในเรื่องอนาคต แต่คุณพ่อคุณแม่จัดตารางให้ธามได้ทำกิจกรรมนอกบ้านเป็นประจำเพื่อให้ลูกได้เรียนรู้ในสิ่งที่สนใจ และดีกับสุขภาพ เช่น ว่ายน้ำ เรียนขี่ม

ด้วยความพยายามของครอบครัวในการค้นหาข้อมูลข่าวสาร ในที่สุด ธามได้งานทำในบริษัทแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมใกล้บ้านด้วยอัตราจ้างคนพิการ มีตำแหน่งเป็นพนักงานรายวัน แผนกบรรจุหีบห่ออะไหล่รถยนต์ ธามชอบไปทำงานมาก เพราะมีรถตู้มารับถึงหน้าหมู่บ้าน ชอบเพื่อนร่วมงาน ชอบงานที่ทำ ธามปรับตัวได้ดีกับทุกอย่างแต่เมื่อหมดสัญญาจ้าง 2 ปี มีการเปลี่ยนผู้บริหารธามก็ต้องออกจากงาน

ธามได้งานใหม่ ได้เป็นส่วนหนึ่งของทีมอย่างแท้จริง

ในช่วงนั้นคุณพ่อคุณแม่ได้รับคำแนะนำจากกรมจัดหางานว่า ควรทำเรื่องเปิดข้อมูลประวัติไว้ที่สำนักงานเขต โดยคุณแม่ขอให้บริษัทใกล้บ้าน และเป็นงานที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ไม่นานก็ได้รับการติดต่อจาก บริษัท เทสท์ เทค จำกัด

ซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้ามหมู่บ้าน เป็นบริษัทรับตรวจคุณภาพน้ำจากหน่วยงาน โรงงานต่าง ๆ ธามเข้าทำงานในตำแหน่งพนักงานธุรการ มีหน้าที่ถ่ายเอกสาร ตัดฉลากหน้าขวดประเภทต่าง ๆ จัดใส่ถุง รับ-ส่งเอกสารระหว่างชั้น

“ธาม ถือเป็นกรณีทดลองจ้างโควต้าคนพิการคนแรกของบริษัทค่ะ การมอบหมายงานก็ดูตามความสามารถ ตอนแรกคิดว่าทีมอาจต้องปรับเรื่องการสื่อสาร แต่ปรากฏว่า เขาอ่านเขียนได้ เข้าใจงาน ทำตามขั้นตอนที่หัวหน้ามอบหมายได้ ทำงานละเอียดได้ ชยัน สามารถทำได้เหมือนผู้ปฏิบัติงานคนอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน” คุณนงนุช คัมภีรานนท์ ผู้จัดการแผนกบุคคลเล่าถึงธาม

“เงินเดือนธาม ธามแบ่งให้แม่กับป้าไว้ใช้จ่ายในบ้านครบ โดแล้ว ทำงานแล้วต้องรับผิดชอบสิ้นสายไม่ได้ ต้องไปให้ทัน ธามขี่จักรยานไปจอดปากซอย แล้วขึ้นสะพานลอยเดินไปนิดเดียวก็ถึงที่ทำงานแล้วครับ” ธามเล่าอย่างภูมิใจ

กิจกรรมเพื่อสังคม

วันนี้ชีวิตของชายหนุ่มวัย 28 ปี เริ่มลงตัวแล้ว ธารมเขียนกลอนเปล่าสั้น ๆ ที่บอกเล่าถึงชีวิตตนเองว่า...

“ธารมมีบ้าน ธารมมีงาน ธารมมีเพื่อน ธารมมีความสุข”

ความสุขของธารมในวันนี้ ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะตนเอง ธารมได้เข้าร่วมการประชุมสภาคนพิเศษ “ก้าวไปด้วยกัน” นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นครั้งแรกของการประชุม การประชุมนี้มีจุดประสงค์เพื่อเปิดพื้นที่ทางสังคมให้บุคคลที่มีความต้องการพิเศษได้มาพบปะทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน จัดขึ้นทุก ๆ สองปี ในการประชุมครั้งที่ 1 ธารมร่วมแสดงยูริธึม ศิลปะการเคลื่อนไหวที่เขารัก ร่วมออกแบบเสื้อเพื่อหารายได้สนับสนุนการจัดงานในครั้งที่ 2 และขึ้นเวทีแสดงอีกครั้ง ร่วมเป็นพิธีกรและเป็นนักดนตรีบรรเลงขลุ่ยเพื่อต้อนรับคนก่อนเริ่มงาน กิจกรรมในครั้งต่อ ๆ มา ในปีพ.ศ. 2560 ธารมได้ร่วมเดินทางไปประชุมสภาคนพิเศษโลก ณ ประเทศรัสเซีย ธารมกล่าวถึงความผูกพันของเขากับกิจกรรมสภาคนพิเศษว่า “ธารมได้พบเพื่อนใหม่มากมาย ได้เรียนรู้จากพี่จิตอาสา วิทยากร ครูอาจารย์ที่มาบรรยายจาก

เวิร์กชอปต่าง ๆ ธารมได้ช่วยเพื่อน ๆ พี่ ๆ ที่เดินไม่ได้ มองไม่เห็น ธารมได้แสดง ยูริธมีกับเพื่อน ๆ บนเวที ได้เจอคนที่ ลำบากกว่าธารม คนมองไม่เห็น แต่พี่เขาก็ มีมือสัมผัส สัมผัสหัวใจ มีเสียงไวพุด เป็นโลกอีกแบบที่ธารมได้พบ ดีใจครับ”

“ความพิการ คือ ความหลากหลายครับ เราต้องเรียนรู้ ความหลากหลายเพื่ออยู่ด้วยกัน ก้าวไปด้วยกันครับ”

เราขอปิดท้ายการพูดคุยกับ ธารม รฐนนท์ ภูวบุญกุล ด้วยภาพยนตร์ 11 ที่ เขาพยายามแต่งขึ้นมาจากความรู้สึกนึกคิดของเขาโดยที่เราช่วยเรียบเรียงให้

ทุกคนมีความฝัน	มีเหมือนกันทุกทุกคน
คนมารวมหลายคน	อาจสับสนไม่เข้าใจ
หยุดพูดแล้วเริ่มฟัง	ฟังสิฟังอย่างตั้งใจ
ฟังเสียงจากข้างใน	ในหัวใจในดวงตา
พิการก็เป็นคน	มีלבสนมีสร้างสรรค์
พิการก็มีฝัน	มาช่วยกันสานให้จริง

ช่างอู๋: นักปะยางแห่งบ้านดงจันทร์

“เชื่อว่าหลวงจะมีเงินกู้อุดดอกเบี้ยย
ให้คนพิการคนละหกหมื่น
อู๋มันจะกู้มากำร้านปะยาง
ของมันเอง จะได้เป็นสัดส่วน
ความฝันมันก็มีแค่นี้แหละ
ได้มีร้านปะยางเป็นของตัวเอง
คนพิการฝันไม่เยอะหรอก”

ชาวบ้านทุกคนในบ้าน
ดงจันทร์ หมู่บ้านชนบทเล็ก ๆ ใน
จังหวัดสุโขทัย คำนึงเคยกันดีกับ
การเรียกใช้บริการ “ตาอู๋ปะยาง”
จักรยานใครยารั่ว มอเตอร์ไซค์ใคร
เหยียบตะปูหรือยางแตก ทุกคน
ต้องตามหาตัวช่างอู๋ ตาอู๋หรือพี่อู๋
ชายเฒ่าแป๊ะ ผู้เป็นที่พึ่งของชาวสอง
ล้อในหมู่บ้าน

พี่อู๋เป็นเฒ่า ส่งเสียงเป็นคำพูด
ไม่ได้ แต่พี่อู๋สื่อสารกับเราและทุกคน
ผ่านแววตาและเสียงอู้อี้จากลำคอ
โดยมีป้ายหลวยผู้เป็นแม่ทำหน้าที่
ถ่ายทอดให้เราฟัง

ฟี้ฮู้ ซื่อจริงว่า นายอำนวย บุญประดับ อายุ 55 ปี เป็นลูกชายคนที่ 2 ในบรรดาพี่น้อง 5 คน ป้าหลวยเล่าว่า ตอนเกิดฟี้ฮู้ก็ดูปกติเหมือนเด็กทั่วไป มีเพียงแขนซ้ายที่เหยียดได้ ไม่สุด คอ งอ ๆ เกร็ง ๆ แต่พอได้สัก 5 เดือน เริ่มสังเกตว่า ลูกชาย ไม่ส่งเสียงร้องเหมือนเด็กทั่วไป มีเพียงเสียงอ้อ ๆ อ้า ๆ ในลำคอ แต่ก็ไม่ได้อะไร จนกระทั่งเด็กแถวบ้านรุ่นราวคราวเดียวกัน เริ่มพูดจาชัดถ้อยชัดคำ ฟี้ฮู้ผู้ติดแม่หนีบและรู้เรื่องทุกอย่าง ตามวัยก็ยังไม่พูด ป้าหลวยเริ่มแน่ใจว่าฟี้ฮู้**ไม่ปกติ** แต่ด้วยความเป็นคนบ้านนอก ฐานะยากจน ไม่รู้ว่าจะทำอะไร ก็เลี้ยงดู กันมาตามประสาเด็กบ้านนอก อายุครบ 7 ขวบ พาไปฝาก เข้าเรียน ป.1 เรียนได้เพียงเทอมเดียว ครูบอกว่า ไม่ต้องไป โรงเรียนแล้ว เพราะฟี้ฮู้**พูดไม่ได้ เรียนไม่รู้เรื่อง** เอาแต่เล่นชน คอยแกล้งเพื่อน วิ่งไปรอบ ๆ ห้อง ชีวิตนักเรียนของฟี้ฮู้จบลง แต่เพียงเท่านั้น

เมื่อไม่ได้ไปโรงเรียน “โลกของเด็กชายฮู้” จึงมีเพียงบ้านและร้านของชำ เล็ก ๆ ของแม่ ฟี้ฮู้เป็นเด็กซน และติดแม่ มาก เมื่อโดนแกล้ง โดนล้อเลียน ก็จะไปหาแม่ เพราะมั่นใจว่าแม่ คือ ที่พึ่งเสมอ ชีวิตวัยเด็กจึงเติบโตมาอย่างเป็นปกติสุข ในจักรวาลร้านของชำเล็ก ๆ แห่งนี้

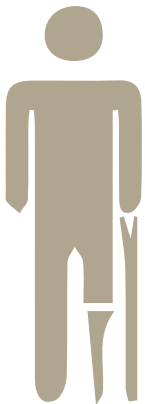

เข้าสู่วัยหนุ่ม พี่อู้อย่างคงความโสดโดดเดี่ยวในวัยยี่สิบเศษ ๆ วันหนึ่งพี่อู๋ตามเพื่อนไปซ่อมมอเตอร์ไซค์ที่ร้านในตลาด นั่งดูช่างเปลี่ยนยาง ปะยาง เปลี่ยนอะไหล่ ด้วยความเพลิดเพลิน เวลาไม่มีใครไปซ่อมรถ พี่อู๋มักติดตามไปดูการซ่อมรถ ปะยางด้วยเสมอ ไปชลुकอยู่กับเพื่อนที่เป็นลูกจ้างร้านมอเตอร์ไซค์ในตลาด จนมั่นใจว่า **ทำเป็น** เพียงแต่ยังไม่มีโอกาสได้ลองทำ บ่ายวันหนึ่ง จึงหยิบคีมปากนกแก้วของร้านซ่อมกลับบ้านมาด้วย ตั้งใจจะมาลองทำดู ยังไม่ทันถึงบ้านก็มีตำรวจตามมาจับตัวไปสถานีตำรวจ เพราะเข้าร้านซ่อมมอเตอร์ไซค์ไปแจ้งความว่า มีคนขโมยเครื่องมือช่าง ความเป็นคนใบ้ทำให้พี่อู๋ไม่สามารถอธิบายอะไรกับตำรวจได้ แถมยังมีหลักฐานคามือ พี่อู๋โดนจับเข้าห้องขัง จนกระทั่งมีนายดาบคนหนึ่งจำได้ว่า นี่คือน้องใบ้ที่บ้านดงจันทน์ จึงปล่อยตัวแล้วพามาส่งบ้าน เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้ความฝันที่จะเป็นช่างปะยางมอเตอร์ไซค์ของพี่อู๋ค่อย ๆ ริบหรี่ และมอดดับไป

ชีวิตของ “ตาอุ๊ไ้” ดำเนินต่อมาเรื่อย ๆ จนถึงหลัง
ฤดูเก็บเกี่ยวอันเจียบเหงา เพื่อนแถวบ้านจะไปทำงานเป็น
เด็กเสิร์ฟที่ร้านอาหารเปิดใหม่ในตัวเมือง จึงชวนสมัครพรรคพวก
ที่สนใจทำงาน ให้เตรียมตัวไว้ ถ้าแก่จะขับรถมารับ พี่อุ๊นี่ก็สนุก
แต่งตัวโดดขึ้นท้ายรถกระบะไปด้วยความอยากรู้ อยากเห็น และ
เผื่อว่าจะมีงานอื่น ๆ ให้ทำนอกเหนือจากชีวิตอันซ้ำซาก จำเจ
แถวละแวกบ้านบ้าง ทว่ารถกระบะคันนี้พาไปไม่ถึงร้านอาหาร
ถ้าแก่ขับรถว่าลงข้างทาง เพื่อนพี่อุ๊เสียชีวิต พี่อุ๊สลับไป เมื่อฟื้น
มาจึงรู้ว่า ตัวเองขาหักสองท่อนต้องผ่าใส่เหล็กตามขา และ
มีฉายา “อุ๊ชาแป้” เพิ่มมาจากฉายา “ตาอุ๊ไ้” กลายเป็น
“คนพิการ” ในสายตาของชาวบ้านอย่างสมบูรณ์

อุบัติเหตุครั้งนี้ทำให้พี่อุ๊ต้องพักรักษาตัวเป็นปีกว่าจะ
เดินได้อีกครั้ง ระหว่างนั้นใช้เวลาว่างรื้อฟื้นงานช่างปะยาง
มีคนรู้จักนำเครื่องมืออุปกรณ์เก่า ๆ มาให้ เริ่มมีเด็กนักเรียนจูง
จักรยานยางแบนมาให้ปะยาง แลกกับค่าบริการครั้งละ 5 บาท
10 บาท พี่อุ๊จึงได้ฝึกปรือฝีมือต่อเนื่องมาเรื่อย ๆ รู้ตัวอีกที
กลายเป็น “ช่างอุ๊ นักปะยางขวัญใจเด็กนักเรียน” ไปเสียแล้ว และ
ในที่สุด “ตาอุ๊ไ้” กลายเป็น “ช่างอุ๊ ช่างปะยางประจำหมู่บ้าน
ดงจันทร์” ที่ใคร ๆ ก็เรียกใช้บริการไปโดยปริยาย

ในปี พ.ศ. 2542 ทางราชการมีโครงการสำรวจและเก็บ
ข้อมูล เพื่อทำศูนย์สงเคราะห์ผู้ยากไร้ของแต่ละหมู่บ้าน พี่อุ๊ได้
ขึ้นทะเบียนคนพิการ มีบัตรคนพิการที่สามารถรับสิทธิรักษา
พยาบาลฟรี มีเบี้ยคนพิการให้รายเดือน พอมีทุนมากขึ้น สามารถ
ซื้อเครื่องมือเพิ่ม ขยายกิจการซ่อม ปะยาง เปลี่ยนยาง
มอเตอร์ไซค์เพิ่มขึ้นด้วย โดยอาศัยมุมหนึ่งในร้านของชำของ
แม่เป็นมุมทำงาน

การขึ้นทะเบียนคนพิการ เป็นผลดีแก่ชีวิตคนพิการและครอบครัว

ป่าหลวยบอกว่า การที่ทางการได้จัดให้มีการขึ้นทะเบียน
ทำฐานข้อมูลคนพิการและผู้ดูแล เพื่อใช้สิทธิขอรับสวัสดิการจาก
รัฐนั้น เป็นผลดีแก่ชีวิตคนพิการและผู้ดูแล ช่วยลดภาระการดูแล
และช่วยให้ครอบครัว คลายความกังวลได้มาก

“พอได้ขึ้นทะเบียนคนพิการแล้วมันดี มี
สงเคราะห์อะไรเขาก็นึกถึง”

“ปีนี้ป่าแก่แล้ว ไม่รู้จะอยู่อีกนานแค่ไหน หูตาก็ไม่ดี เลยไปเปลี่ยนชื่อคนดูแล ให้ลูกสาว
(น้องสาวพี่อู๋) เป็นคนดูแลแทน เวลาคนโทรมา
ตามให้ปะยางจะได้มีคนรับโทรศัพท์ให้ เจ็บไข้
ได้ป่วยขึ้นมาจะได้มีคนเป็นปากพูดแทน”

แม่พิการแต่สามารถช่วยเหลือตนเอง และดูแลแม่ได้

ป้าหลวยกล่าวชื่นชมลูกชายว่า พยายามดูแลและจัดการชีวิตตนเองได้ ทั้งยังช่วยเหลือและดูแลแม่ได้

“แม่จะขึ้นทะเบียนได้รับการสงเคราะห์ แต่มันก็ไม่ได้งอมือ งอตีน รอสงเคราะห์อย่างเดียว ถึงพิการมันก็ทำมาหากิน หลังพ่อตาย พี่ตาย แม่ก็ได้ขึ้นนี้แหละ เป็นหลักให้ครอบครัว พอไม่มีลูก ไม่มีเมีย เลยได้อยู่บ้าน เลี้ยงแม่ เลี้ยงหลาน”

ลูกพิการไม่ใช่ภาระแต่ เป็นที่พึ่งของคนทั้งบ้าน

ป้าหลวยเล่าอย่างภาคภูมิใจว่า ช่วงอุ๊นั้น ไม่เพียงแต่มีอาชีพ ช่วยเหลือตนเองได้ และเลี้ยงดูแม่ได้ แต่ยังเป็นที่พักพิงของคนทั้งบ้าน

“ตอนนี้เจอโควิด พวกพี่น้องผู้หญิงที่ไปทำงานกรุงเทพฯ ต้องกลับมา อยู่บ้านกันหมด เพราะโรงงานปิด ก็มาขายลูกชิ้นทอด ขายไก่ย่างอยู่ หน้าบ้าน พอตกบ่าย อุ๊มันทำงานของมันเสร็จ ก็ขับรถพ่วงพาน้องออกไปเร่ขายของ ใคร ๆ เขาเคยบอกว่า มีลูกพิการจะเป็นภาระแต่ตอนนี้ ทุกคนในบ้านต้องพึ่งพาอุ๊กันทั้งนั้น”

ดุสิต: คนหูหนวกไม่ใช่คนใบ้

“ผมอยากให้คนทั่วไป
เปิดใจว่าคนหูหนวกอย่าง
เราก็มีอาชีพ สามารถทำ
อะไรได้อย่างคนอื่น อย่าปิด
กั้นเราเหมือนที่ผ่านมา
ว่าคนหูหนวกบ้าใบ้ ทำงาน
ไม่ได้ทำสิ่งต่าง ๆ ได้ไม่เท่า
คนหูดี”

ขอแสดงความอาลัยต่อการจากไปของ
คุณดุสิต สุนทรภักดี เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม
2564 คุณงามความดีของคุณดุสิตจะอยู่ใน
ความทรงจำของพวกเราตลอดไป

ด้วยความระลึกถึง

ในบรรดาพี่น้องสามคน ดุสิตเป็นลูกชายคนโตของครอบครัว เขาเกิดที่โคราช เมื่อ พ.ศ. ปี 2511 ดุสิตไม่ได้หุหนวกแต่กำเนิด ทว่าตอนอายุราว 3 ขวบ ประสบอุบัติเหตุหกล้ม หลังจากนั้นก็สูญเสียการได้ยิน ไม่อาจสื่อสารกับพ่อแม่ได้อีก แม้ว่าพยายามพูดแต่เสียงที่เปล่งออกมาไม่เป็นภาษา ไม่มีใครฟังรู้เรื่อง ดุสิตในวัยเด็ก ต้องอยู่แต่ในบ้าน อยากออกไปเล่นสนุกกับคนอื่นก็ทำได้เพียงเกะกะรู้ว ฝ้ามอง เด็ก ๆ แถวบ้านเล่นกันด้วยความน้อยใจ เพราะเขามักส่งเสียงดังออกมาโดยไม่รู้ตัว จนคนอื่นต้องหันมามอง พ่อแม่อาย จึงไม่ให้เขาออกไปไหน

“ประมาณ 7 ขวบ ได้ไปช่วยแม่ที่ทำงานเป็นแม่ครัว เวลาจะสื่อสารกัน อย่างเขาจะให้เราไปซื้อน้ำปลา แม่จะถือขวดน้ำปลามาให้เราดู แล้วพยายามสอนโดยการออกเสียงและทำปากให้เราดูว่า น้ำปลา...น้ำปลา... แล้วก็ให้เงินเราไปซื้อ แม่ฝึกให้ออกเสียงเยอะมาก โดยให้เราเอามือไป ทาบที่คอ ให้เราสัมผัสการสั่นเวลาที่แม่พูด เวลาแม่พูด ก็ให้เราพยายาม อ้าปากตามแม่ และฝึกพูดออกมาให้ได้”

การศึกษา คือ แรงผลักดันให้ก้าวไปข้างหน้า ด้วยความมั่นใจ

พ่อแม่ของดุสิตทำงานก่อสร้างและรับจ้างทั่วไป แม้ว่าช่วงแรกอาจยังเข้าใจ ลำบากในความผิดปกติของลูกชายคนโต แต่ในที่สุดพวกเขาก็บากบั่น เสาะหาสถานศึกษาที่เหมาะสมให้เขาจนได้ ดุสิตได้เข้าเรียนหนังสือครั้งแรกตอนอายุ 8 ขวบ ที่โรงเรียนเศรษฐเสถียร ซึ่งเป็นโรงเรียนสำหรับเด็กหูหนวกในกรุงเทพฯ ที่นั่นดุสิตได้เล่าเรียนวิชาต่าง ๆ และได้พบเพื่อน ๆ ที่มีความบกพร่องเช่นเดียวกัน ที่สำคัญคือ มีโอกาสได้เรียนรู้ภาษามือ ซึ่งเป็นการสื่อสารสากลในหมู่คนหูหนวก จนทำให้เกิดความมั่นใจ ก้าวพ้นความรู้สึกว่า ตนเองมีปมด้อยจากความพิการ และ กล้าออกไปเผชิญโลกภายนอกด้วยตนเอง

“พอเข้าโรงเรียน ผมได้เห็นภาษามือครั้งแรก คือ ทุกคนไม่พูด แต่ใช้ภาษามือ ผมงงมาก ทุกอย่างเป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับผม แล้วจะมี พี่ ๆ มาพาผมไปเล่นด้วย ชวนคุย ชวนให้ใช้ ภาษามือ ผมยังรู้สึกว่ ภาษามือคืออะไร ผมไม่รู้ซัก ผมพยายามจะพูดกับเขา เขาจะ บอกว่า เอามือออกมาๆ ให้ผมใช้ภาษามือ พยายามสอนภาษามือให้ผม”

เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนเศรษฐเสถียร ดุสิตได้เข้าเรียนต่อที่วิทยาลัยอาชีวะดอนบอสโก ในสาขาวิชาการพิมพ์ กระทั่งจบการศึกษาระดับ ปวช. จึงได้เข้าทำงานที่ โรงพิมพ์อยู่ช่วงหนึ่ง ก่อนกลับไปช่วยงานที่วิทยาลัยดอนบอสโก จากนั้นได้มีโอกาสเข้าศึกษาระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยราชสุดา ในสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล

“ถึงผมจะหูหนวก แต่ผมสามารถสื่อสารได้นะ ผมมีความรู้และผมรู้เรื่องนะ อย่าเรียกผมว่า คนใบ้เลยครับ ผมเป็นคนหูหนวก ผมไม่ใช่คนบ้าใบ้ที่ไม่สามารถสื่อสารได้ ผมภูมิใจในความเป็นคนหูหนวก ผมสามารถใช้ภาษามือเพื่อสื่อสารทำให้ผมกล้าก้าวออกมาจากความคิดเดิม ๆ”

ดุสิตเลือกเรียนวิชาเอกประวัติศาสตร์ของคนหูหนวก เขาจบปริญญาตรี ด้วยเกียรตินิยมอันดับ 2 ในวันรับปริญญา เขารู้สึกภาคภูมิใจมาก จำได้ดีว่า วันนั้นตนเองยิ้มกว้างเพียงใด หลังจากนั้น วิทยาลัยราชสุดาทาบทามให้เข้าทำงานเป็นผู้ช่วย สอน และต่อมาได้รับการบรรจุเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยมหิดล จนถึงปัจจุบัน ดุสิตได้พิสูจน์ให้เห็นว่า คนหูหนวกอย่างเขาก็มีความสามารถและศักยภาพไม่ต่างจากคนทั่วไป เขามีการทำงานที่ มั่นคง และมีรายได้เพียงพอสำหรับส่งไปให้พ่อแม่เป็นค่าใช้จ่าย ทางบ้านอีกด้วย

นักวิชาการและพัฒนาสื่อเพื่อคนหูหนวก

ดุสิตมีหน้าที่ดูแลจัดทำสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษา และยังได้ริเริ่มจัดทำพิพิธภัณฑ์คนหูหนวกขึ้นเป็นแห่งแรกและแห่งเดียวของประเทศไทย ในวันหยุดที่ว่างเว้นจากงานประจำ ดุสิตจะตระเวนไปพูดคุยกับคนหูหนวกตามที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะคนหูหนวกผู้สูงวัย จดบันทึก และเก็บรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจ นำมาทำเป็นสื่อเพื่อเผยแพร่ความรู้

ให้กับทั้งคนหูหนวกด้วยกัน และสำหรับให้คนปกติได้เข้าใจคนหูหนวกมากขึ้น เพราะคนหูหนวกไม่ใช่คนใบ้ นี่คือการเข้าใจผิดของสังคม

เขายกให้สังคมเข้าใจว่า คนหูหนวกไม่ใช่คนบ้าใบ้ ไร้ความสามารถอย่างที่บางคนคิด แม้พวกเขามีข้อจำกัดด้านการได้ยิน แต่ถ้าได้รับการศึกษาและพัฒนาทักษะจำเป็นอย่างเหมาะสมก็พร้อมก้าวไปเป็นคนที่มีศักยภาพ และมีคุณค่าเช่นเดียวกับคนทั่วไปในสังคม

“พิพิธภัณฑ์คนหูหนวกไทยที่วิทยาลัยราชสุดา น่าจะเป็นพิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับคนหูหนวกที่แรกและที่เดียวของประเทศไทย เราเก็บรวบรวมข้อมูล เอกสาร ประวัติความเป็นมา ตลอดจนสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ของคนหูหนวกตั้งแต่สมัยก่อนจนถึงปัจจุบัน ทำให้เห็นวิวัฒนาการของสื่อ เวลาคนมาเยี่ยมชม เช่น เด็กจากโรงเรียนสอนคนหูหนวก เขาจะได้เข้าใจประวัติและวัฒนธรรมของตัวเองมากขึ้น ผมแอบเสียดายตรงที่ห้องจัดแสดงค่อนข้างเล็ก ไม่เอื้อต่อการจัดวางสิ่งของ กำลังหาทุนหรืองบประมาณมาสนับสนุนเพื่อที่จะขยายขยายพิพิธภัณฑ์ให้ดีขึ้น มีสถานที่ที่เป็นสัดส่วนเหมาะสมยิ่งขึ้น”

ดุสิตกล่าวว่า คนหูดีควรได้เรียนรู้ภาษามือ ซึ่งในต่างประเทศมีการอบรมภาษามือให้คนทั่วไป แต่ในประเทศไทยยังขาดแคลนล่ามภาษามือ ทำให้คนหูหนวกมีความยากลำบากเวลาต้องเดินทางไปในที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการขึ้นรถไฟฟ้า หรือการไปโรงพยาบาล เพราะหากไม่มีล่ามภาษามือ คนหูหนวกก็ไม่สามารถสื่อสารกับคนอื่นได้ นอกจากนี้ สังคมควรให้ความเท่าเทียมและความเป็นธรรมกับคนพิการ โดยเฉพาะค่าตอบแทนในการทำงานที่เสียเปรียบคนทั่วไป

“อีกเรื่องหนึ่งคือ ค่าตอบแทนในการทำงาน คนหูดีที่เรียนจบปริญญาตรีมีฐานเงินเดือนอยู่ที่ 15,000 บาท คนหูหนวกที่จบปริญญาตรีก็ควรจะได้รับเท่ากัน แต่มีบางบริษัทที่ไม่เข้าใจ ประเมินว่า คนหูหนวกทำได้ไม่เท่าคนหูดี จึงคิดอัตราเงินเดือนให้น้อยกว่า ผมเคยเจอคนหูหนวกที่เข้าทำงานบริษัท เขาบอกว่าได้เงินเดือนแค่ 7,000 บาท ทั้งที่จริงมีกฎหมาย พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มาตรา 33 คุ้มครองเรื่องการประกอบอาชีพของคนพิการ”

คนหูหนวกสามารถมีอาชีพ และมีศักยภาพที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้ ขอเพียงสังคมเปิดใจกว้าง ให้โอกาสคนหูหนวกได้รับการศึกษาและแสดงความสามารถ การสร้างพื้นที่ให้คนหูหนวกและคนหูดีมีโอกาสพบกัน พูดคุยกัน น่าจะทำให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความเข้าใจกันและกันมากขึ้น

“ผมมีความภาคภูมิใจมากครับเวลาออกไปข้างนอก เจอใครแล้วเขาเห็นว่า เราเป็นคนหูหนวก แต่เราจบปริญญาตรี ลองคิดย้อนไปตอนเด็ก ๆ ยังมีคนแถวบ้าน หรือคนทั่วไปต่อว่าเรา ล้อเลียนเราว่า ไอ้บ้า ไอ้โง่ สมัยก่อนเรายังอายเลย ต้องปิดบังว่า เราเป็นคนหูหนวก แต่ตอนนี้เราแทบจะโชว์ป้ายเลยว่า ผมทำงานอะไร เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยนะ ผมเป็นที่ยอมรับของคนภายนอกมากขึ้น”

อมีนา: ผู้มองเห็นแสงสว่างในความมืด

“ที่ผ่านมาในชีวิตฉัน ฉันได้เห็นหลายอย่างที่
ตาเนื่อมองเห็นไม่ได้ ความสุขของเราคือ
ความอิสระ ที่เราจะเลือกชีวิตของเราได้”

เสียงอาชานจากมัสดิที่ตั้งอยู่ไม่ไกลดังขึ้น (เสียงอาชาน คือ เสียงเรียกเพื่อบอกชาวมุสลิมว่าถึงเวลาที่สามารถทำการละหมาดได้ แต่ละมัสดิจะร้องอาชานวันละ 5 เวลา) ขณะที่ผมกำลังเปิดประตูรั้ว และก้าวเท้าเข้ามาสู่บริเวณบ้าน หญิงสาวคลุมฮิญาบสีเข้ม นั่งรอผมอยู่บริเวณเฉลียง ไกล ๆ ที่เธอนั่งมีถาดผลไม้และน้ำเปล่าถูกจัดเตรียมไว้อย่างเรียบร้อย

“บ้านหายากไหมคะ” เธอกล่าวทักทายพร้อมรอยยิ้ม ไม่น่าเชื่อ เพียงคำพูดสั้น ๆ แต่มันทำลายกำแพงข้อสงสัยในหัวผมอย่างหมดสิ้น

อมีนา ทรงศิริ เกิดมาในครอบครัวมุสลิมที่ค่อนข้างสมบูรณ์ทั้งในด้านความรัก ความอบอุ่น และฐานะทางเศรษฐกิจ พ่อเป็นข้าราชการครู แม่เป็นแม่บ้าน และเธอเป็นลูกสาวคนเดียวที่พิการทางสายตามาแต่กำเนิด โดยแพทย์ลงความเห็นว่าเป็นประสาทตาเสื่อมบางส่วน ไม่สามารถรักษาได้ และอาจเสื่อมลงตามอายุ

“เราเกิดมาในครอบครัวที่ทุกคนมองเห็นปกติ ไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องคนตาบอดเลย ไม่มีใครรู้ว่า เราผิดปกติ เพราะภายนอกเหมือนคนทั่วไป จนกระทั่งเรากล่าวได้ พ่อกับแม่สังเกตว่า เรามองผิดปกติไปเหมือนไม่มองตรง เอาของเล่นมาให้เราไม่เห็น จนเราไปเข้าเรียนประถมถึงรู้ว่า สิ่งที่เรามองเห็นเป็นแค่เงาหนึ่งของภาพที่คนอื่นเห็น เราเห็นแค่เงาเห็นแค่วัตถุบางอย่าง ไม่ได้เห็นทั่วตา”

คนพิการไม่ควรอยู่อย่างแปลกแยก

“สิ่งที่เราอยากให้มองเผื่อว่าในสังคมที่คุณอยู่ มีเราอยู่ด้วยนะ ในโลกนี้ไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าประเทศไหนบ้างที่ปราศจากคนตาบอด มันเป็นไปได้

ทำไมเราไม่ได้โอกาสในความเป็นมนุษย์เหมือนกับคนอื่นที่เขาเป็น
ทำไมเราไม่มีสิทธิที่จะเข้าถึงอะไรที่คนอื่นเข้าถึงได้เท่า ๆ กัน”

ความเป็นคนพิการที่นับถือศาสนาอิสลาม ทำให้เด็กหญิงอมีนาารู้สึกแปลกแยกอย่างมาก ไม่รู้ว่าจะสื่อสาร สร้างปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นอย่างไร โดยเฉพาะการสัมผัสตัวที่ไม่คุ้นชินอย่างมาก อมีนาเรียนในระบบจนถึง ป.2 เพราะมองไม่เห็น ตามเพื่อนไม่ทัน เข้ากับเพื่อนไม่ได้ และถูกข่มเหงรังแก แต่เพราะมีพ่อเป็นครู จึงได้เรียนรู้ด้วยตนเองที่บ้าน อ่านหนังสือ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ จนกระทั่งอายุ 16 ปี ได้เข้าเรียนในศูนย์ฝึกอาชีพเป็นเวลา 3 ปี แม้ได้อยู่ในสังคมคนพิการเหมือนกัน แต่อมีนาก็ยังรู้สึกแตกต่าง

“อยู่ที่ศูนย์มันจะมีความคิดบางอย่างครอบเราอยู่ เหมือนให้เราอยู่ใน save zone เราจะได้ยินคำพูดว่า ‘คนตาบอดจะไปทำอะไรได้้นอกจาก นวด’ ‘ถึงทำได้ก็ไม่ดีกว่าคนอื่นเขาหรอก’...นี่คือความเชื่อของคนที่นี่ เหมือนถูกส่งต่อกันมา ตอนนั้นเราไม่ได้ต่อต้าน แต่รู้สึกว่ามันอาจไม่ใช่ 100 เปอร์เซ็นต์ ระหว่างที่อยู่ในศูนย์ ก็เรียนกคน. และทำกิจกรรม ข้างนอกไปด้วย การได้ออกไปทำอะไรข้างนอกบ้าง ช่วยเปิดโลก เจอคนมากขึ้น ทั้งดี ไม่ดี ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ดี”

ความกล้าและความมุ่งมั่น คือ หนทางแห่งความสำเร็จ

หลังจากออกมาจากศูนย์ฝึกอาชีพ อมินาเลือกทำกับกิจกรรม หลายอย่างตามแต่เวลาและโอกาสจะเอื้ออำนวย ทั้งเปิดกิจการ ร้านนวด เรียนทำงานฝีมือ เรียนคอมพิวเตอร์ เรียนศิลปะ และทำกิจกรรมด้านศิลปะบำบัดอย่างต่อเนื่อง แต่สิ่งสำคัญที่เธอ ไม่เคยทิ้ง คือ การเรียน ในที่สุดเธอก็จบปริญญาตรีจาก มหาวิทยาลัยรามคำแหงตามความตั้งใจ

“เพราะฉันมองไม่เห็น ฉันจึงไม่เลือก ว่า ฉันจะมองหรือไม่มองเพื่อนมนุษย์คนไหน ฉันรับรู้และเข้าใจเฉพาะสิ่งที่ฉันสัมผัสได้จาก ความรู้สึกเท่านั้น... ฉันยังคงมีความเป็นมนุษย์ เท่า ๆ กับคนที่มองเห็น และได้เข้าใจคุณค่า ของการมีชีวิต การเป็นผู้รับ และการเป็นผู้ให้ เชื่อมโยงความสัมพันธ์จากชีวิตหนึ่งไปสู่ชีวิต หนึ่ง หรืออีกหลายชีวิต”

ขอเพียงสังคมเข้าใจ ให้โอกาส และสนับสนุน

สมนึก ทรงศิริ พ่อของอมีนา กล่าวถึงลูกสาวอย่างภาคภูมิใจว่า เป็นคนที่ยอมรับความจริง รู้จักและเข้าใจตัวเอง มีความมานะพยายาม อดทน ไม่ย่อท้อ ไม่ยอมแพ้ต่อโชคชะตา มุ่งสู่เป้าหมายที่ตนตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม สังคมต้องเข้าใจ ให้โอกาส และสนับสนุนคนที่ไม่พร้อมเช่นนี้ด้วย

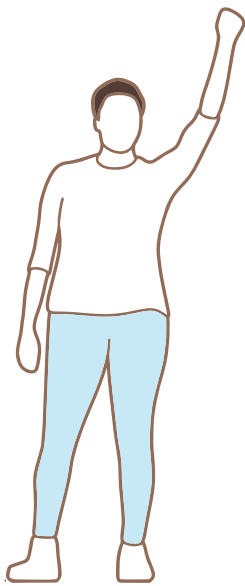
“ตอนที่น้องเรียนที่ศูนย์ฝึกอาชีพที่นครปฐม เขาเรียน กคน. ที่วัดไร่ขิง ควบคู่ไปด้วย ทุกวันอาทิตย์ ถ้าไม่ติดธุระสำคัญ ผมต้องขับรถจาก กรุงเทพฯ ไปรับไปส่งตลอด นั่นหมายความว่า ถ้าคนรอบข้างช่วย สนับสนุน เขาก็มีกำลังใจ บางคนที่เกิดมามีปมด้อยแล้วคนรอบข้างไม่ ให้การสนับสนุนหรือไม่ช่วยเหลือ เขาก็ลำบาก เขาก็ท้อ เพราะฉะนั้น ถ้าสังคมรับรู้ก็ควรคอยช่วยเหลือ คอยส่งเสริม คอยให้โอกาสกับเขา”

อมีนาเล่าให้ฟังว่า การคมนาคมขนส่งมีความทันสมัยขึ้น สะดวกมากขึ้น เอื้อต่อคนพิการ รวมทั้งคนรุ่นใหม่ก็มีความเข้าใจคนพิการมากขึ้น ช่วยให้การเดินทางในชีวิตประจำวันของเธอสะดวกสบายเมื่อเทียบกับสมัยก่อน ที่รู้สึก ลำบากมาก ต้องใช้ไม้เท้า ต้องหาคนคอยช่วยเหลือ ขาดอิสระในการดำเนินชีวิต

“จริง ๆ เราไม่อยากให้คนมองว่าเราพิเศษ แค่มองว่าเราเป็นเพื่อน มนุษย์ธรรมดาที่มีสิทธิเสรีภาพเท่า ๆ กับคนอื่น ความผิดปกติของเรา เป็นความผิดปกติทางร่างกาย แต่สิ่งที่ทำให้เราใช้ชีวิตเหมือนคนครบ 32 ไม่ได้ เพราะว่าสาธารณูปโภคในสังคม และทัศนคติของคนไม่เอื้อ ให้เรา คนส่วนใหญ่ที่ไม่รู้จักเราจะมองว่า เราไม่จำเป็นต้องไปใช้ชีวิต ร่วมกับเขา พอเขาคิดแบบนี้ สิ่งที่เขาทำออกมาเลยไม่ได้เอื้อกับเรา ไม่ได้พูดถึงแค่คนตาบอด แต่หมายถึงทุกคนที่พิการทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็น นังวิลแชร์ หูหนวก เขามีความลำบากในการเข้าถึงบางสิ่งบางอย่าง เนื่องจากคนที่คิดระบบทั้งหมดเป็นคนไม่ได้ลำบาก”

สังคมที่คุณอยู่ มีเราอยู่ด้วยนะ

อมีนามองโลกด้วยทัศนคติที่น่าสนใจมาก เธอมองว่า ความพิการไม่ใช่ความเสียเปรียบ ถ้าสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวย และคนในสังคมเข้าใจ ให้เกียรติ และยอมรับในความแตกต่าง ในที่ที่คนพิการสามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก สามารถใช้ชีวิตได้ ความพิการก็ไม่นับอุปสรรค วันนี้คุณไม่พิการ วันหน้าคุณอาจตื่นมาแล้วพบว่า มองไม่เห็นก็เป็นไปได้ ความปกติหรือผิดปกติอยู่ใกล้ตัวเรามากกว่าที่คุณคิด อย่าให้ความพิการเป็นอุปสรรคในความเป็นมนุษย์ ทุกคนมีความสามารถ มีศักยภาพภายในตน

“...พอเราไปอยู่ในที่ที่สิ่งแวดล้อมพิการ และทัศนคติของคนในสังคมพิการด้วย เราเลยเป็นคนพิการ ความปกติหรือผิดปกติ มันไม่ได้ใกล้ตัวขนาดนั้น เพราะเรามีเพื่อนที่วันนี้เป็นคนตาดีอยู่ พอตอนตื่นขึ้นมาอีกทีเป็นคนตาบอดก็มี แล้วคุณรู้ได้ไงว่าชีวิตคุณจะไม่เกิดแบบนั้น แล้วถ้าเกิดแบบนั้นคุณจะทำทุกอย่างไปเลยเหอะ ความรู้ ความสามารถที่คุณเคยมี เคยเขียนหนังสือได้ เคยขับรถได้ เคยใช้ชีวิต มีเงินเดือน ทำอะไรได้ปกติ คุณจะเอาสิ่งเหล่านี้ ความสามารถเหล่านี้ทิ้งไปกับความพิการของคุณเหอะ หรือมันเป็นเพราะว่าสิ่งแวดล้อมไม่ได้อำนวยความสะดวกความสามารถของตัวเองออกมาใช้ได้ตามปกติ เหมือนกับว่าถ้าสิ่งแวดล้อมอำนวยความสะดวกให้เราได้ใช้ความสามารถที่เรามีอยู่อย่างเต็มที่ เราก็จะไม่ได้รู้สึกที่เราพิการ ไม่ต้องเชื่อเราทั้งหมดก็ได้ แต่ขอโอกาสให้เราได้พูด และรับฟังเรา”

ปัจจุบัน อมีนา กำลังศึกษาปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พร้อมกับทำงานเป็นผู้ตรวจสอบเสียงบรรยายภาพ และเป็นพนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง นอกจากนี้ เธอยังมีความฝันว่า อยากทำงานที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

“อยากให้ทุกคนเห็นคุณค่าของตัวเอง อยากเป็นกระบอกเสียงให้คนในสังคมมีความเสมอภาค เพราะเธอเชื่อมาตลอดว่า เราทุกคนล้วนเป็นมนุษย์ และมนุษย์ทุกคนล้วนมีความเท่าเทียมกัน”

ดร.รุจิรา: นักวิชาการ ผู้มุ่งพัฒนาการศึกษาเพื่อคนตาบอด

“ความรู้ด้านอักษรเบรลล์
ยังไม่ได้ขยายไปทั่วประเทศ
อย่างที่เราต้องการ แล้วยิ่งเศร้า
เมื่อได้ยินมาว่า เดี่ยวนี้ครูใน
โรงเรียนสอนคนตาบอด
บางแห่งไม่รู้เบรลล์แทนที่
จะให้เด็กอ่าน-เขียนเบรลล์
กลับกลายเป็นอ่าน
หนังสือให้เด็กฟัง”

ย้อนเวลากลับไปราว 50 ปีก่อน เมื่อปี พ.ศ. 2514 เด็กหญิงรุจิราเกิดในหมู่บ้านชนบทแห่งหนึ่งทางภาคใต้ สิ่งที่แตกต่างกันจากคนอื่นคือ เธอเป็นเด็กตาบอดเพียงคนเดียวในตำบล ถึงอย่างนั้นอาจารย์รุจิราจำได้ดีว่า ในวัยเยาว์เธอไม่มีความทุกข์ใด ๆ หรือรู้สึกว่ ตนแปลกแตกต่างจากคนอื่น

“ตอนยังเล็กคุณพ่อคุณแม่ยังไม่ทราบว่าเราตาบอดตั้งแต่เกิด แค่งงสัยเท่านั้น เพราะดวงตาจะมีสีฟ้า ไม่เหมือนคนอื่น คิดว่าเหมือนตาของเด็กฝรั่ง พอเราคลานได้ นั่งได้ จะมีอาการคลานถอยหลัง หรือไม่เอื้อมมือคว้าสิ่งของ เวลาใครอุ้มก็จะกัก ต้องให้คนที่จะอุ้มส่งเสียงจะได้รู้ว่าเป็นใคร จนพ่อแม่เริ่มรู้จากอาการเหล่านี้ว่า เราเป็นคนตาบอดมาแต่กำเนิด”

อาจารย์รุจิราเล่าว่า เธอโชคดีที่มีพ่อแม่และญาติ ๆ คอยโอบอุ้มดูแล ทั้งยังฝากเข้าโรงเรียนประจำตำบลเมื่อเธออายุได้ 6-7 ขวบ ได้เรียนร่วมกับเด็กตาดี ขณะนั้นดวงตาเธอยังไม่บอดสนิท แต่เห็นได้ลาง ๆ คุณพ่อซึ่งเป็นตำรวจพยายามสอนให้เธออ่านหนังสือโดยเขียนตัวอักษรกลับหลังบนกระดาษ ใช้วิธีกดปากกาลงเส้นหน้ก ๆ เมื่อพลิกกระดาษกลับมาอีกด้านก็ได้ตัวอักษรเส้นนูนให้เด็กหญิงฝึกอ่านโดยใช้นิ้วลูบคลำ

“พออายุได้ 6-7 ขวบ คุณพ่อคุณแม่ฝากเข้าโรงเรียนในตำบล อ่านเขียนไม่ได้หรอก เพราะเรามองเห็นแค่ขาวดำ กับเห็นใกล้ ๆ เท่านั้น แต่คุณครูก็ให้เขียนด้วยปากกาคล้ายปากกาเคมี แล้วให้เขียนตัวใหญ่ ๆ สองบรรทัดต่อหนึ่งตัวอักษร...พอมองเห็นลาง ๆ ก็เรียนได้ นิดหน่อย แค่มีกิจกรรมว่าได้ไปโรงเรียน”

จากบ้านสู่สังคมโรงเรียนคนตาบอดในเมืองกรุง

การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในชีวิตของเด็กหญิงรุจิรา เกิดขึ้นในวันที่โรงเรียนจัดให้เด็ก ๆ ออกมาแข่งขันตอบปัญหา หน้าเสาธง เด็กหญิงรุจิราตอบปัญหาของครูไม่ได้เลย เธอเล่าให้พ่อฟังทั้งน้ำตา บอกว่าเพราะตนตาบอด จึงเรียนไม่ทันคนอื่น ทำให้พ่อไม่อาจนิ่งเฉยอยู่ได้

พ่อของเธอเดินทางจากภาคใต้เข้ากรุงเทพเพื่อเสาะหาสถานที่เรียนให้ลูกสาว ทั้งที่ไม่เคยรู้เลยว่ามีโรงเรียนสอนคนตาบอดอยู่ที่ใดบ้าง โชคดีที่บังเอิญได้พบคนรู้จัก ซึ่งแนะนำให้ท่านไปติดต่อที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพได้สำเร็จ

เด็กหญิงรุจิราเข้ามาเป็นนักเรียนประจำในโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ระหว่างปี พ.ศ. 2521-2532 เธอได้ใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อน ๆ ตาบอดด้วยกัน นับเป็นช่วงเวลาแห่งการเรียนรู้ที่มีค่า ทั้งการเรียนหนังสือ ฝึกอ่านเขียนอักษรเบรลล์ และได้รับการอบรมให้รู้จักการช่วยเหลือตนเอง รวมทั้งการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

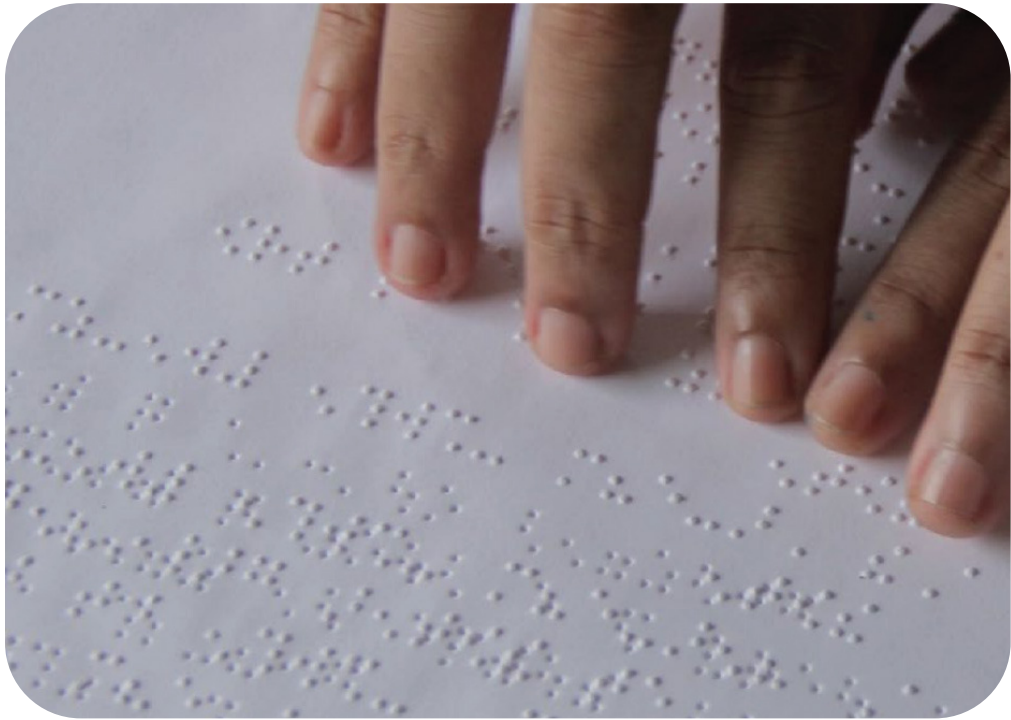
“เราอยู่ที่โรงเรียนสอนคนตาบอด 11 ปี เป็นเด็กประจำ กลับบ้านช่วงปิดเทอม ชีวิตช่วงนั้นดีมาก มีแขกมาเลี้ยง เอาอาหารการกิน และของเล่นมาให้ เวลากลับบ้านก็เอาของเล่นพวกนี้ไปฝากน้อง น้องก็ดีใจ สมัยนั้นเด็กในโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพได้รับการดูแลโดย คณะซิสเตอร์คาทอลิก คณะธิดาแม่พระอุปถัมภ์ หรือคณะซาเลเซียน เหมือนอยู่โรงเรียนคริสต์ทั่วไป มีกฎระเบียบสอนคุณธรรม จริยธรรม เราจึงถูกหล่อหลอมมาก่อนข้างเข้มนั่น ได้รับการอบรมทั้งด้านวิชาการ และด้านจิตใจ ฝึกการช่วยเหลือตนเอง ความคิดพัฒนาขึ้น โรงเรียนสอนเสมอว่า...”

“คนตาบอดไม่ใช่เป็นผู้รับอย่างเดียว ต้องรู้จักเป็นผู้ให้ด้วย เราต้องช่วยเหลือตัวเองได้ และรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นด้วย”

ชีวิตวัยรุ่นเริ่มเรียนรู้ “ความทุกข์” ยามเข้าสู่สังคมภายนอก

ต่อมาเมื่อได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กตาดีอีกครั้งในช่วงมัธยมปลายที่โรงเรียนชินอร์สวิทยาลัย เธอต้องพบความหนักใจจากการเรียนไม่ทันเพื่อน ช่องว่างเกิดจากการที่เด็กตาบอดต้องเรียนรู้ผ่านอักษรเบรลล์ ถึงอย่างไร การอ่านหนังสือผ่านการสัมผัสด้วยปลายนิ้ว ย่อมช้ากว่าเพื่อนตาดีที่อ่านหนังสือด้วยสายตา

“ตอนอยู่โรงเรียนสอนคนตาบอด เรามีความสุข เพราะทุกคนตาบอด เหมือนกัน แต่พอจบแล้วไปเข้าโรงเรียนของคนตาดี เริ่มเห็นความแตกต่างระหว่างคนตาดีกับคนตาบอดชัดเจนขึ้น เจอความทุกข์ จากเด็กเรียนดีในโรงเรียนสอนคนตาบอด เกรต 3 กว่ามาตลอด ตอน ม.4 เราพยายามสุดความสามารถแล้ว แต่สู้เพื่อนตาดีไม่ได้เลย มีอุปสรรคหลายอย่าง อ่านเขียนอักษรเบรลล์มันช้ากว่าคนตาดีอ่านเขียนหนังสืออยู่แล้ว เวลาครูแจกชีท เราต้องรอฟังเพื่อนอ่าน ต้องมีคนช่วยทำการบ้าน ต้องมีอาจารย์คอยแปลอักษรเบรลล์ให้ ทำอะไรไม่ได้ตั้งใจ มันอึดอัดมาก ไม่มีความสุข ชั้น ม.4-ม.6 เกรตเฉลี่ยไม่เคยเกิน 2.6 คิดว่าเรียนให้มันจบ ๆ ไป ครูบางท่านเข้าใจ ให้เด็กตาดีมานั่งคู่เรา แต่พ่อแม่เพื่อนตาดีบางคนบอกว่า ไม่ยุติธรรมที่จับคู่ลูกเขากับเด็กตาบอด ลูกเขาจะเรียนอ่อนลง เพราะต้องคอยช่วยเด็กตาบอด...”

สู่เส้นทางนักวิชาการ “อักษรเบรลล์” เพื่อคนตาบอด

ภายหลังเรียนจบชั้นมัธยมปลาย อาจารย์รุจิรามีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศ ได้เปิดโลกทัศน์และมุมมองใหม่ ๆ แก่ชีวิต มีโอกาสได้พัฒนาทักษะจำเป็นหลายอย่าง สามารถพึ่งตนเอง มีรายได้ จึงเข้าศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยสวนดุสิต คณะครุศาสตร์ เอกการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นหลักสูตรสำหรับผู้ที่ยังเรียนจบไปเป็นครูสอนเด็กพิการ

“ช่วงเรียนมหาวิทยาลัยปี 2 ได้รับคัดเลือกให้ไปเรียนคอมพิวเตอร์ที่ Overbrook School for the Blind ที่สหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 9 เดือน ทำให้มีทักษะภาษาอังกฤษและการใช้คอมพิวเตอร์ตอนนั้นคือปีพ.ศ. 2537 คอมพิวเตอร์ยังเป็นของใหม่สำหรับคนตาบอด จึงเริ่มสอนพิเศษตอนเย็น รับถอดเทป และรับจ้างพิมพ์งาน ทำงานสอนคอมพิวเตอร์ ชีวิตเริ่มเปลี่ยนไป เริ่มออกสู่สังคม มีรายได้ เริ่มรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า ช่วยทางบ้านได้”

ด้วยความมุ่งมั่นทางการศึกษา อาจารย์รุจิราเรียนต่อระดับปริญญาโทที่วิทยาลัยราชสุดา และขอทุนวิจัยจากรัฐบาล ไปเรียนต่อระดับปริญญาโทควบปริญญาเอกที่ประเทศสหรัฐอเมริกา หลังจากผ่านช่วงเวลาแห่งความท้าทายอยู่หลายปี ดร. รุจิรา สงขาว สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกจากสหรัฐอเมริกา กลับมาทำงานที่วิทยาลัยราชสุดาในตำแหน่งนักวิชาการอักษรเบรลล์ถึงปัจจุบัน

“งานของนักวิชาการอักษรเบรลล์ที่วิทยาลัยราชสุดา เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านและการเขียนอักษรเบรลล์ในประเทศไทย เช่น ทำอย่างไรคนตาบอดจึงจะอ่านอักษรเบรลล์ได้เร็ว ใช้อักษรเบรลล์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อเรียนจบปริญญาเอกจากอเมริกา ขอบข่ายของงานขยายเป็นการวิจัยอักษรเบรลล์เพื่อส่งเสริมการสอนอักษรเบรลล์สำหรับครูให้มีประสิทธิภาพ ไม่ได้สอนกับเด็กโดยตรง แต่สร้างบุคลากรที่จะไปสอนเบรลล์อีกทีหนึ่ง”

ดร.รุจิรา มีมุมมองและความเข้าใจความคิด ความรู้สึก และโลกของผู้พิการทางสายตาด้วยกันเป็นอย่างดี เธอมีความมุ่งมั่นที่จะใช้ความรู้ความสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการทางสายตาในสังคมให้ดีขึ้น ผ่านการวิจัย คิดค้น พัฒนาการใช้อักษรเบรลล์ ด้วยเป็นหนทางที่จะช่วยให้ผู้พิการทางสายตาให้สามารถอ่านออกเขียนได้ ยกย่องระดับสติปัญญา ให้มีวิถีชีวิตปกติ ทัดเทียมกับคนทั่วไปในสังคม

“อักษรเบรลล์เทียบเท่ากับตัวอักษรอ่านเขียนของคนตาดี ถ้าคนตาบอดไม่รู้เบรลล์ก็เท่ากับเขาไม่รู้หนังสือ อ่านเขียนไม่ได้ ปัจจุบันยังไม่มีวิธีใดมาแทนการอ่านการเขียนด้วยอักษรเบรลล์ หนังสือเสียงก็สู้ไม่ได้ เพราะถ้าเราฟังแต่หนังสือเสียง เราก็ไม่รู้ตัวสะกด เบรลล์ไม่ได้มีแต่ตัวอักษรภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เท่านั้น แต่ยังมีโน้ตดนตรี มีเครื่องหมายทางคณิตศาสตร์ เครื่องหมายทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้น เวลาที่เด็กตาบอดไปเรียนร่วมกับเด็กตาดี ครูที่สอนวิชานั้น ควรจะรู้โค้ดเบรลล์ด้วย เพื่อเด็กตาบอดจะได้มีโอกาสเรียนทันเด็กตาดี เช่น วิชาคณิตศาสตร์ เมื่อเขียนเครื่องหมายให้เด็กตาดีได้ดูบนกระดานดำแล้ว เขาต้องสามารถบอกจุดในอักษรเบรลล์ให้เด็กตาบอดรู้ไปพร้อม ๆ กัน นั่นคือ เป้าหมายที่ควรจะเป็น แต่ไม่ทราบว่ามีเมื่อไรจะไปถึงตรงนั้น”

เสียงที่อยากให้คุณในสังคมได้ยิน

ดร.รุจิรา เป็นตัวแทนผู้พิการทางสายตาสื่อสารความในใจที่จะทำให้คนในสังคมเข้าใจความคิด ความรู้สึกของผู้ที่สูญเสียประสาทสัมผัสในการมองเห็น แต่ไม่ควรเสียโอกาสในการพัฒนาตนเอง และแบ่งปันศักยภาพที่มีให้แก่สังคม **คนตาบอดควรได้รับโอกาสในการอยู่ร่วมกับคนทั่วไปในสังคม** มิใช่ถูกจำกัดเพียงบางอาชีพ ความพิการไม่ควรถูกมองว่าเป็นความเสียเปรียบ แต่ควรมีเครื่องอำนวยความสะดวกที่จะขจัดข้อจำกัดให้หมดไป ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง หรือวิถีชีวิตประจำวันของคนพิการ

“การยอมรับก็สำคัญ เวลาคนตาบอดเข้าไปอยู่ในสังคม เช่น ไปทำงาน อย่ามองว่าเพราะมีโควตาของคนตาบอด เขาถึงเข้ามาทำตรงนี้ได้ อย่างนี้เป็นการเอาความพิการมาแบ่งแยก ทำให้ไม่มองความสามารถของเขา คนตาบอดมีความสามารถหลายอย่าง เช่น พูดภาษาอังกฤษได้ อ่านได้ เขียนได้ หรือการติดต่อสื่อสารด้วยอีเมล ถ้าคุณมีคอมพิวเตอร์ที่ส่งเสียงพูดได้ แล้วให้เขาฝึกใช้จนคุ้นและคล่อง เขาก็ใช้คอมพิวเตอร์ติดต่อสื่อสารได้เหมือนคนตาดี”

“เรื่องการใช้ชีวิตประจำวันของคนตาบอด เช่น การเดินทาง รถไฟฟ้าดีแล้ว รถเมล์ก็ดีขึ้น แต่ว่าพื้นผิวถนนไม่โอเค ขรุขระ ขึ้น ๆ ลง ๆ ฝ่าท่อกระดกบ้าง มีน้ำขังสกปรก เราก็ขาดความมั่นใจในการเดินทาง อย่างเวลารถเมล์จอดริมฟุตบาทที่มีน้ำขัง คนตาดีอาจข้ามไปได้ แต่คนตาบอดมองไม่เห็น รองเท้าเหยียบลงไปก็ต้องเหม็นทั้งวัน ครั้นจะนั่งแท็กซี่ตลอดเวลา ก็ไม่มีรายได้มากพอ ถ้าปรับปรุงถนนให้เรียบร้อยเปอร์เซ็นต์ ก็จะเป็นผลดีกับคนตาบอดมาก”

คนพิการไม่ได้ต้องการความสงสาร

หากเป็นการเข้าใจความรู้สึกของพวกเขา และการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เขาสามารถลุกขึ้นยืนได้ด้วยตัวเอง ทุกคนมีความต้องการที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ความมั่นคงในชีวิตและปัจจัยพื้นฐานเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่เฉพาะคนพิการที่ต้องการ ดำรงชีพได้ด้วยตนเอง มีงานทำ มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีที่ยืน เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ

“คนทั่วไปมองว่า คนพิการน่าสงสาร ความสงสารเป็นความรู้สึกดี ๆ ที่ควรมีอยู่ในหัวใจคนทั่วไป แต่ไม่ใช่สงสารแบบสงเคราะห์ ควรส่งเสริมช่วยคนพิการให้เขาช่วยเหลือตนเองได้ ช่วยสนับสนุนในสิ่งที่เขาต้องการและเป็นประโยชน์กับเขาจริง ๆ ควรถามว่า คนพิการอยากได้อะไร อยากให้ช่วยแบบไหน จะได้ตรงกับความต้องการเขา คนพิการแต่ละคนมีความต้องการต่างกัน ต้องการความมั่นคงในชีวิต เหมือนคนตาดีทั่วไป ต้องการมีรายได้พอเลี้ยงชีพ ต้องการสนับสนุนด้านอาชีพ”

คนตาบอดอยู่ในโลกของการสัมผัสและความรู้สึก ซึ่งแตกต่างจากโลกที่คนตาดีมองเห็น โลกแห่งความจริงอันงดงามตามที่คนอื่นบอก อาจไม่สวยงามในความรู้สึกของคนตาบอด ความงามของสวนดอกไม้ และแผ่นหินที่เรียงตัวทอดยาวตามทางเดิน อาจเป็นความรู้สึกที่ไม่มั่นคง และความยากลำบากของคนตาบอดในการเข้าถึง

“เราจะชอบกลิ่นหอม สิ่งของที่มีกลิ่นหอม หรือพื้นผิวที่เรียบสะอาด อย่างพื้นโต๊ะ คนตาบอดบางคนจะชอบพื้นเรียบ ๆ รู้สึกว่าสวย แต่คนตาดีอาจมองว่ามันจืดไป หรือวัสดุที่มีความสาก เช่น กระดาษวาดรูป เวลาลงสีแล้วมันเหมือนกระดาษสกปรก เราคลำบู่เหมือนกระดาษติดคราบอยากขูดออกมากเลย คนตาดีเห็นอาจว่า สวย มีสีต่าง ๆ แต่เราจับแล้วไม่ได้รู้สึกถึงความสวย”

ความฝันของ ดร.รุจิรา ไม่ได้แตกต่างไปจากความฝันของคนทั่วไป สิ่งที่เราอยากให้เกิดขึ้นมากที่สุดมี 3 สิ่ง คือ ครูในโรงเรียนสอนคนตาบอดที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาการสอนได้ตรงจุด สอนถูกต้องตามความต้องการจำเป็นของนักเรียนตาบอด เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดี ความฝันประการที่สอง คือ อยากให้ลูกทั้งสองคนประสบความสำเร็จในการเรียนและหน้าที่การงาน ซึ่งเป็นความฝันของคนเป็นแม่ และความฝันประการสุดท้าย คือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน

สยาม: นักร้องริมฝั่งโขง

“จากช่างซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าที่หมกตัวอยู่แต่ในบ้าน
สยามเปลี่ยนแปลงไป จากการเข้าร่วมวงร้องเพลงกับ
เพื่อน ๆ ทำให้เขากลับมาตัวเองออกไปเผชิญกับโลก
ภายนอกมากขึ้น และการร้องเพลงยังเป็นงานที่ทำรายได้
เลี้ยงชีวิตเพิ่มขึ้นอีกช่องทางหนึ่งด้วย”

นายสยาม ฝ่ายรักษา ชายหนุ่มวัยสามสิบต้น ๆ เกิดมาพร้อมกับร่างกายที่ไม่เหมือนใคร เขามีแขน และขาสั้น มีนิ้วมือข้างละสามนิ้ว ชีวิตของเขามีทั้งสุขและทุกข์ คละเคล้า ปะปนเหมือนคนทั่วไป เขาเกิดในหมู่บ้านที่ห่างจากตัวจังหวัดบึงกาฬ ประมาณ 30 กิโลเมตร สยามเป็นลูกคนสุดท้องในจำนวนพี่น้องทั้งหมด 5 คน ห่างจากพี่ชายคนก่อนหน้า 9 ปี ตอนที่เขาเกิด แม่อายุประมาณ 40 ปี และเป็นผู้คอยรับส่งเขาไปโรงเรียนใกล้บ้านมาตลอด

ได้เรียนเพียง ป.3 เพราะอุปสรรคทางร่างกาย

“บ้านผมกับโรงเรียนห่างกันประมาณ 800 เมตร แม่ใช้รถเข็นน้ำ ขึ้นผมไปโรงเรียน ตั้งแต่อนุบาลถึง ป.3 ในมุมมองของแม่คงคิดว่า เรียนไปก็ทำอะไรไม่ได้ พอเขียนได้อ่านออกก็พอ เวลาไปโรงเรียนลำบากมาก เพราะไปมาเองไม่ได้ เดินไปไม่ถึง มันไกล วันไหนแม่ทำงานก็ไปรับค่าจ้าง”

ด้วยสภาพร่างกายที่เป็นอุปสรรค ทำให้เด็กชายสยามต้องออกจากโรงเรียน ตอน ป.3 แต่ทางครอบครัว คือ พ่อ แม่ และพี่ ๆ ก็ช่วยกันประกอบประกอบดูแล และมองหาช่องทางที่เขาพอจะทำได้เพื่อมีอาชีพเลี้ยงชีวิตของตัวเอง จึงได้ฝึกเป็นช่างซ่อมไฟฟ้า รับงานอยู่ที่บ้าน พอมีรายได้เลี้ยงตัว

ดนตรี คือ จุดเปลี่ยน: ก้าวสู่การใช้ชีวิตปกติเหมือนคนอื่น

จุดเปลี่ยนในชีวิตของสยามเกิดขึ้น เมื่อเพื่อนรุ่นเดียวกันในหมู่บ้านเริ่มตั้งวงดนตรีโรงเรียนช่วงมัธยมปลาย และชวนเขาไปร่วมด้วย

“ช่วงนั้นเพื่อนเล่นดนตรี อาจารย์ที่โรงเรียนหัดให้ร้องเพลง ผมเลยไปเล่น กับเพื่อน อาจารย์ชวนให้ไปร้องเพลงกับเพื่อน ผมก็หัดไปเรื่อย ๆ เพื่อนมารับไปเรื่อย ๆ เลยเริ่มกล้าออกจากบ้าน ไปเล่นกับเพื่อนข้างนอก แต่ก่อนผมจะเป็นคนไม่ค่อยไปไหน อยู่แต่บ้าน”

จากช่างซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าที่หมกตัวอยู่แต่ในบ้าน การเข้าร่วมวงร้องเพลงกับเพื่อน นอกจากจะทำให้สยามกล้าพาตัวเองก้าวออกไปเผชิญกับโลกภายนอกมากขึ้นแล้ว การร้องเพลงยังเป็นงานที่สามารถเลี้ยงชีวิตได้เพิ่มขึ้นอีกช่องทางหนึ่งด้วย

“...ครั้งแรกก็ไปร้องเลย ตอนนั้นร้องตัวจริงไม่อยู่ พอร้องได้สักพักนึง อาจารย์ผมเปิดร้านอาหารที่อำเภอปากคาด ใกล้เคียง ๆ บ้านผม เลยหัดให้ร้องแล้วก็ให้ผมไปร้องที่ร้านอาหาร ตั้งแต่นั้น ผมก็เลยเริ่มใช้ชีวิตปกติเหมือนคนทั่วไป กล้าออกข้างนอก ทุกอย่างปกติหมด”

ช่วง 2-3 ปีหลังมานี้ เศรษฐกิจเริ่มซบเซา งานจ้างวงดนตรีเริ่มน้อยลงทั้งจำนวนงาน และราคาค่าจ้างต่องาน ทำให้ต้องยุบวง รวมทั้งงานร้องเพลงตามร้านอาหารก็เริ่มลดน้อยลง สยามจึงเริ่มมาร้องเพลงเปิดหมวกตามถนนคนเดิน ตลาด และแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

พิการก็สร้างครอบครัวและเป็นที่พึ่งของพ่อแม่ได้

สยาม แต่งงานกับ ฝน ซึ่งเคยเป็นนักร้องในร้านอาหารเหมือนกันเมื่อ 8 ปีก่อน และมีลูกสาววัยกำลังน่ารักหนึ่งคน ครอบครัวของสยามยังอยู่บ้านเดียวกับพ่อและแม่ สยามบอกอย่างภาคภูมิใจว่า เขาเป็นคนดูแลพ่อแม่ที่อายุมากแล้ว เพราะพี่ ๆ แยกครอบครัวไปหมดแล้ว สยามและครอบครัวยังคงอาศัยอยู่ในบ้านที่เขาเกิดและเติบโตมา เป็นบ้านชั้นเดียวไม่ได้มีการดัดแปลงอะไรเพื่อเขาเป็นพิเศษ สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ ทำกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง

“เราทำในจุดจุดนี้ให้ดีที่สุดเท่านั้น เพราะว่า คนมันก็ไม่แตกต่างกันหรอก ภายนอกอาจดู แตกต่างกันอยู่ แต่ถ้าพูดถึงอีกด้านหนึ่ง เราต่างใช้ชีวิตเหมือนกัน ผมทำได้แบบผม ในแนวทางของผม คุณอาจเดินเร็วกว่าก็จริง ผมเดินช้ากว่า แต่ผมก็ถึงเหมือนกัน ผมเป็นคนคิดแบบนี้ เราไม่ต้องไปแข่งขันกับคนอื่น คิดในแง่บวกไว้ ไม่ต้องคิดในแง่ลบ”

เปิดใจ ให้โอกาส อย่าด่วนตัดสินคนเพียงภายนอก

เพื่อนบ้านในหมู่บ้านยอมรับ
สยามเป็นเหมือนคนทั่วไป ทักทายกัน
มีมิตรจิตต่อกัน สยามได้เล่าความในใจ
ของเขาที่มีต่อสังคมว่า...

“ผมอยากให้คนส่วนมากอย่าเพิ่งตัดสินกันที่ภายนอกครับ เพราะว่า คนทุกวันนี้จะมองกัน แล้วก็ตัดสินกันภายนอกโดยที่ไม่ได้ดูข้างใน อย่างผมเป็นคนพิการ นี่คือปัญหาหลัก ๆ ของการใช้ชีวิตเลย เพราะว่า คนภายนอกเห็นปุ๊บก็จะตัดสินเราแล้ว โดยที่ไม่ทันได้ก้าวเข้าไป แม้กระทั่งได้ลองอะไรเลย ก็ตัดสินก่อนแล้ว คนส่วนมากจะตัดสินก่อน ไม่ว่าจะทำอะไร”

การตัดสินใจคนจากการมองแค่ภายนอก เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยทั่วไป พบเห็นได้รอบตัว แม้ในบางครั้ง เราเองก็อาจเผลอตัดสินใครไป อย่างง่ายดายโดยไม่ทันคิด และไม่ทันไตร่ตรองว่า มันเป็นการสร้างรอยแยกของ ‘เรา’ กับ ‘เขา’ ให้เกิดขึ้นอย่างที่ไม่น่าจะเป็น ข้อคิดที่ได้จาก สยาม ฝ้ายรักษา ชายหนุ่มผู้มีรูปร่างกายแตกต่าง แต่สามารถก้าวข้ามความต่างนั้นจนสามารถ ยืนหยัดอยู่ได้ด้วยความคิดบวก จึงเป็นข้อคิดที่ ควรค่าแก่การรับฟังไว้คอยรำลึกเตือนใจเราไว้เสมอ

“ถ้าถามผมว่า ผมคือใคร ผมเป็นคนที่ชอบให้ความสุขคน ให้กำลังใจคนที่ท้อแท้ ในช่วงช่วงหนึ่งได้ ทุกที่ที่ผมร้องเพลง ผมจะพยายามให้กำลังใจคน เพราะเรา ผ่านจุดหนึ่งมาได้ เราให้กำลังใจคนอื่นได้”

แนน: สาวกายพิการหัวใจแกร่ง

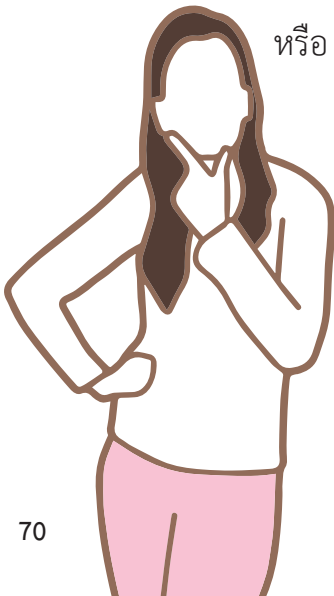
“คนพิการทั่วไปจะชอบมองว่า
เราเกิดมาพิการก็ได้อะไ่นี้แหละ
หนูค่อนข้างที่จะต่อต้านความคิดนั้นที่ว่า
ชีวิตคนเราก็คงเท่านี้... เอ้ย! ไม่ได้!
ชีวิตคนเราสามารถหาโอกาสได้
จะได้หรือไม่ได้ก็แล้วแต่
แต่มันก็มีหลาย ๆ ทางให้เราเลือก”

ในช่วงปี พ.ศ. 2561 มีคลิปสั้น ๆ ที่ถูกส่งต่อในสังคมออนไลน์อยู่คลิปหนึ่ง เป็นไวรัลคลิปที่ทำให้นักศึกษาหญิงคนหนึ่งกลายเป็นที่รู้จักของคนจำนวนมากเพียงชั่วข้ามคืน ไม่เพียงเท่านั้น สำนักข่าวหลายสำนักยังทำข่าวและเขียนถึงเธอ

นักศึกษาหญิงผู้พิการแขนและขากลายเป็นแรงบันดาลใจให้กับทุกคนทันที หลังสามารถคว้าเกรดเฉลี่ย 3.67 ซึ่งถือว่าเป็นอันดับหนึ่งในระดับชั้นปี 3 สาขาการจัดการธุรกิจไซเบอร์ วิทยาลัยนวัตกรรมสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว)

“เรื่องราวของนักศึกษาสาวพิการผู้นี้สะท้อนให้เห็นว่าความบกพร่องทางด้านร่างกายไม่ใช่อุปสรรคต่อการดำรงชีวิต การศึกษา ความมุ่งมั่นแรงกล้า และหัวใจไม่คิดยอมแพ้ต่างหากคือ กุญแจนำทางสู่ความสำเร็จที่แท้จริง” เว็บไซต์ posttoday.com อีกหนึ่งสำนักข่าว เคยเขียนถึงเธอไว้แบบนั้น ผ่านไปเกือบ 3 ปี เราอยากทำความรู้จัก และติดตามชีวิตของ ทิพภาวรรณ พล่องช้าง หรือ แนน เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้ใครต่อใครอีกครั้ง

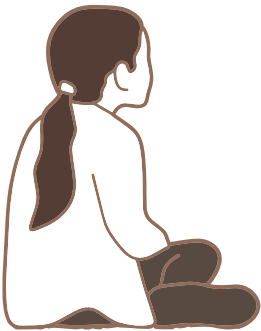

เด็กดื้อที่อยากมีอิสระ

แนนเล่าว่า เธอเกิดมาในครอบครัว
ชนบทที่จังหวัดนครสวรรค์ ใช้ชีวิตเหมือน
เด็กบ้านนอกทั่วไป ต่างกันเพียงเธอมี
ร่างกายไม่เหมือนคนอื่น

“ไม่เคยถามหมอ ไม่เคยถามที่บ้านเลย ไม่รู้เป็นศัพทวิทยาศาสตร์ว่า
อย่างไร ร่างกายหนูน่าจะหยุดเจริญเติบโต หนูมีแขนแค่ครึ่งเดียว มีขา
ข้างหนึ่งปกติกับอีกข้างที่สั้นระดับเข่า แต่ว่ามีเท้า หนูใส่ขาเทียมข้าง
ซ้าย คิดว่าไม่น่าจะเป็นพวกโรคกตกินอะไร แต่น่าจะเป็นการหยุดเจริญ
เติบโต อย่างแขนก็เหมือนจะกำลังสร้างนิ้ว แต่ก็มีแค่ครึ่งเดียว”

เธอเล่าว่า เกือบไม่ได้เข้ามาเรียนใน
กรุงเทพฯ ด้วยความที่คนรอบตัวเป็นห่วง
ไม่อยากให้ออกมาใช้ชีวิตนอกบ้าน แต่ด้วย
ความเป็นคนลุย ๆ และดีใจของเธอจึงได้
มาเรียนและทำงานที่นี่

“เรามั่นใจว่าเราทำได้ ทั้งที่ตอนมัธยมเค้ายังแต่งตัวให้อยู่เลย ใส่ขาเทียม
ให้ เราใส่เองได้ แต่ซ้ากว่า เราคิดว่าเราทำได้ ดูแลตัวเองได้ อีกข้อคือ
เราไม่อย่างใช้ชีวิตแบบนั้น เราไม่อย่างใช้ชีวิตที่เราต้องรอคนอื่น เพราะ
อยู่ต่างจังหวัด เราต้องรอพ่อรอแม่ หรือรอใครก็ได้ที่มีรถไปส่งไปรับเรา
รู้สึกไม่มีอิสระ และไม่สามารถทำอะไรได้เองเลย แต่การมาอยู่กรุงเทพฯ
เราไปไหนมาไหนเองได้ มีขนส่งสาธารณะ ถึงจะไม่ค่อยสะดวกก็เถอะ
แต่ว่าทางเลือกมันมีมากกว่า หนูเลือกที่จะเอาตัวเองไปอยู่ในที่ที่มีทาง
เลือกเยอะ ๆ ดีกว่าไม่มีทางเลือกอะไร”

อิสรภาพที่ไม่ต้องถูกจำกัด และพึ่งพาคนอื่นเป็นความปรารถนา
ของแนน ความกล้าเสี่ยง และกล้าออกจากพื้นที่ปลอดภัยแสดงให้เห็น
เห็นความเป็นนักสู้ชีวิตของเธอ

“คนพิการทั่วไปมักชอบมองว่า เราเกิดมาพิการก็ได้อันนี้ ชีวิตคนเรา
สามารถหาโอกาสได้ มันมีหลายทางเลือก เราเลือกได้ แค่อยอมรับ
ความเสี่ยงนั้น อย่างเราเลือกที่จะมาอยู่กรุงเทพฯ คนเดียว แนนอน
เสี่ยงมาก ๆ เสี่ยงอุบัติเหตุ เสี่ยงดูแลตัวเอง เสี่ยงมีงานชีพ แต่เรา
ยอมรับความเสี่ยงนั้นได้ เพราะเราต้องการโอกาสมากที่สุดใน
การทำงาน ใช้ชีวิตได้โดยพึ่งคนอื่นน้อยที่สุด”

สู้กับตนเองนี่ยากที่สุด ต้องคิดให้เป็น ต้องรู้จักเลือกให้เหมาะกับตนเอง

เธอบอกกับเราว่า นอกจากจะเป็นเด็กดีแล้ว การเป็นนักสู้
การเป็นคนไม่ยอมคน ก็เป็นอีกคุณสมบัติหนึ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เด็ก

“คือร่างกายเราเป็นอย่างนี้ ไปที่ไหนก็มีคนมอง มีคนถาม มีคนแซว มีคนแกล้ง มีคนบูลลี่ (ข่มเหง รังแก) สารพัด จะโดยตั้งใจหรือไม่เราก็ไม่รู้ เราโดนตั้งแต่เด็ก โดนจนชิน ถ้าอารมณ์ดี ๆ ก็ปล่อยผ่าน ถ้าบางวันมีอารมณ์ขึ้นมากก็ต้องเอาคืนกันบ้าง เราต้องรู้หลายอย่าง แต่สู้กับตัวเองนี่ยากสุดแล้ว ถ้าผ่านขั้นตัวเองมาได้ ทุกอย่างมันจะง่ายเลย คนพิการส่วนใหญ่มักคิดลบ ใครอยู่ใกล้ ๆ เหมือนมีรังสีหม่น ๆ อยู่รอบตัว ใครก็ไม่อยากอยู่ใกล้ เราว่าตรงนี้ต้องปรับร่างกายเราแะอยู่แล้ว ถ้าเรายังคิดแะไปอีก มันจะไปกันใหญ่”

เมื่อถามถึงการเรียนหรือการใช้ชีวิตที่ผ่านมา เธอเล่าว่า
เมื่อร่างกายไม่พร้อมเหมือนคนอื่น แต่อยากทำได้ดีกว่าคนอื่น
ไม่มีทางลัดอะไรเลยนอกจากต้องพยายามเป็น 2 หรือ 3 เท่าของ
คนอื่น เพื่อให้ตัวเองประสบความสำเร็จ หรือไปอยู่ในที่ที่ตั้งใจจะ
ไปอยู่

“มันเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว คนทั่วไปที่อยากประสบความสำเร็จก็ต้องมีความพยายาม
ความอดทน ความขยันกว่าคนทั่วไป แต่เราพิการ ร่างกายเราไม่สมบูรณ์ เราก็ต้องเพิ่มตรง
นั้นเข้าไปมากกว่าคนปกติ อย่างตอนเรียนมัธยม แค่ว่าเรื่องการเขียนธรรมดา คนอื่นเขาใช้นิ้ว
จับปากกาทั้งสบาย ๆ แต่เราไม่ใช่ นิ้วเรามีเท่านี้ จับปากกานานเราก็เจ็บ เขียนได้ระยะหนึ่ง
ก็ต้องพัก แล้วเขียนใหม่ อดทน หยุตไม่ได้ เพราะกตিকাเขาเป็นอย่างนั้น”

แนนเสริมอีกว่า มากกว่าความ
อดทน ความพยายาม คือ ต้องคิดให้เป็น
รู้ว่าอะไรที่ถนัด ไม่ถนัด หาเทคนิควิธีการ
ที่เหมาะสมกับตัวเรา เหมาะกับร่างกายเรา
ต้องเพิ่มทักษะให้กับตัวเรา หาวิธีการที่
เหมาะสมกับตัวเอง อย่าไปใช้วิธีการตาม
คนอื่น ที่สำคัญต้องรู้ว่า ตัวเรามีจุดอ่อน
จุดแข็งอะไร

“ช่วงมัธยมปลาย เรียนโรงเรียนร่วมกับคน
ปกติ เสียพลังงานไปกับการเดินเรียนมาก
มันเหนื่อยมาก เสียพลังงานชีวิตมาก สะพาย
เป้เดินข้ามตึก ไม่มีลิฟต์ ห้องน้ำแบบนั่งยอง ๆ
หนูเข้าไม่ได้เลย ต้องวิ่งไปขอเข้าห้องน้ำ
อาจารย์ตลอด ตอนหามหาลัยเพื่อเรียนต่อ
เราตัดสินใจเลยว่าต้องไม่เดินเยอะ การเดิน
ทางเข้าออกมหาลัยก็ต้องไม่ยาก มีระบบขนส่ง
มวลชนที่ดี เพื่อที่เราจะสามารถใช้ชีวิต
คนเดียวได้ ฟังคนอื่นให้น้อยที่สุด ที่ มศว
ทุกอย่างลงตัว ติดที่มันไกลบ้าน แต่เมื่อเรา
ตัดสินใจแล้ว เราก็เลือกเดินต่อไป”

ความปกติ คือ ความพิเศษ

เมื่อถูกถามว่าอยากให้คนทั่วไปมองเราอย่างไร และต้องการความช่วยเหลืออะไรจากสังคมบ้าง เธอตอบคำถามได้อย่างน่าสนใจ

“...คนพิการไม่ได้ต้องการความช่วยเหลือขั้นพื้นฐานเท่าไร เพราะเราทำเองได้อยู่แล้ว ยังอยู่ในพื้นที่ของเรา เรายังมั่นใจว่า เราทำได้ หนูเคยเดทกับบางคน เขาแทบจะครองหนูลงบันได หนูแบบ...บ้าปะเนี่ย! เราลงบันไดเองคนเดียวมาทั้งชีวิต จะมาประคองทำไม มันไม่ได้สูงหรือชันอะไรขนาดนั้น”

“เราไม่ได้ต้องการความพิเศษ อยากได้แค่ความปกติธรรมดาที่ให้กับ หยิบยื่นเหมือนเราเป็นคนปกติแค่นั้นพอ สิ่งหนึ่งที่เรายากให้คนพิการ และคนปกติทั่วไปทำความเข้าใจคือ เราคือ คนคนหนึ่งปกติเหมือนกับคุณ มีคุณค่า มีศักดิ์ศรีเท่ากัน ไม่ต้องมีมากกว่าหรือน้อยกว่า ถ้าเค้าไม่ให้เกียรติเรา เราก็ไม่ให้เกียรติเค้า ถ้าเค้าให้เกียรติเรา เราก็ให้เกียรติเค้า หนูรู้สึกว่ามันเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนควรต้องทำ ส่วนความช่วยเหลือที่อยากจะช่วยกันเรายินดี ย่างที่สุดคือ ถ้ามตรง ๆ ให้ช่วยอะไรไหมคะ เรายินดีมาก”

ปัจจุบันเธอเป็นอาจารย์ประจำวิชาเอกการจัดการธุรกิจไซเบอร์ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แนนยังคงยิ้มสดใส พูดจาตรงไปตรงมา บางครั้งดูขัดกับหน้าตาออกแนวหวาน ๆ ของเธอนอกเวลางาน มักหาเวลาเดินทางท่องเที่ยว นัดเพื่อนร่วมกิจกรรมสนุก ๆ กับผู้คน ที่สำคัญเธอยังเป็นเด็กดีคนเดิม ที่ความผิดปกติทางร่างกายไม่สามารถหยุดยั้งความกระตือรือร้นที่จะใช้ชีวิตตามต้องการ ใคร ๆ มองเธอว่าเป็นคนกระตือรือร้นเสมอ

อ้อ: จากชีวิตติดเตียงสู่แม่ค้าออนไลน์

“...มันท้อ อยากตาย ด้วยอารมณ์ท้อแท้ น้อยใจ ก็เลยอแง ฟุ้งซ่าน ถึงจะทำใจได้แล้วก็จริงนะ แต่ว่าความฟุ้งซ่านยังไม่หยุดคิดนู่นนี่ คิด ๆ ไป บางทีมันก็เศร้า แต่สุดท้ายเราก็ต้องทำใจ มันไม่สามารถ กลับไปเป็นคนไม่พิการได้แล้ว”

ฝันร้ายในชีวิตจริง

อ้อ พัชรินทร์ นพรัตน์จิรวงศ์ หญิงสาววัยกลางคนนั่งรอ แยกแปลกหน้าผู้มาเยือนอยู่บนรถเข็น รอยยิ้มทักทายแต่มีอยู่บน ใบหน้าขาวกระจ่างอย่างคนที่ใช้ชีวิตอยู่แต่ในร่ม ไม่โดนแดดมานาน... นานมากกว่าครึ่งหนึ่งของชีวิตเธอ

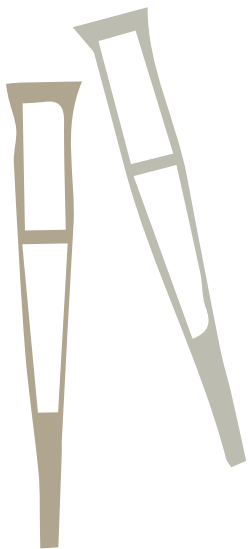
ONLINE
MARKETING

เมื่อ 26 ปีก่อน สาว 18 วัยแรกรุ่น กำลังเรียนอยู่ ปวส. ชั้นปีที่ 3 นั่งรถกระบะไปกับแฟนหนุ่ม จังหวะที่จอดรอเลี้ยวตรงสามแยกที่แม่กลอง มีรถเก๋งตัดหน้ารถสิบล้อบรรทุกไม้ เสียหลักพุ่งชนรถกระบะคันนั้นจนพลิกหงายท้อง หญิงสาวที่นั่งข้างคนขับไม่ได้คาดเข็มขัดนิรภัย หัวปัดกระแทกพื้นจนคอพับ เธอไม่ได้สลบ แค่มีนหัวนิดเดียว แล้วก็รู้สึกขาขึ้นมาตั้งแต่ปลายเท้าจนถึงต้นคอ นั่นเป็นครั้งสุดท้ายที่ร่างกายของเธอสามารถรับรู้ความรู้สึกใด ๆ ได้ หลังถูกนำส่งโรงพยาบาล แพทย์วินิจฉัยว่า กระดูกคอหัก ไขสันหลังขาด 100 เปอร์เซ็นต์ ส่งผลให้ไม่มีความรู้สึกตั้งแต่รักแร้ลงไปยันปลายเท้า หลังจากรักษาตัวที่โรงพยาบาลนานกว่าเดือนจนอาการบาดเจ็บหายดี เธอถูกส่งกลับบ้าน และนอนอยู่บนเตียงนับตั้งแต่นั้น ยาวนานถึง 16 ปี

“ตอนนั้นเรียนอยู่ ปวช. ฝึกงานเดือนสุดท้ายแล้ว พอมาเจออย่างนี้แย่มากกว่าจะทำใจได้จริง ๆ นะ 3 ปี ที่เลิกร้องไห้ 3 ปีเต็ม ๆ ทำใจนานมาก”

อ้อเล่าให้ฟังถึงฝันร้ายที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตของเธอว่า
อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นทำให้สูญเสียระบบประสาทและการควบคุม
ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทั้งหมด

“ตอนผ่าตัด หมอพันหัวหมดเหมือนมัมมี
ใส่เฟือกครึ่งตัวร่วม 2 เดือน นอนพลิกจนเฟือก
แตก ผมร่วง ตัวลอกเป็นขุย เกือบจะเน่า ร้อนมาก
ทรมานมาก เพราะว่ารู้ชุมชนใช้ไม่ได้แล้ว
ถ้าร้อนก็จะร้อนมาก ถ้าหนาวก็จะหนาวมาก
เวลาร้อนมาก ๆ จะแสบหมดเลย ทนแทบไม่ไหว
ถ้าฝนตกนิดเดียว หนูต้องใส่เสื้อกันหนาวแล้ว
มันหนาวมาก เป็นเพราะระบบประสาทของเรา
สูญเสียการควบคุมทั้งตัว นิ้วมือลื่นนิ้วเสียหมด
แขนที่เห็นลื่น ๆ นี่คือเสียแล้ว แต่ตรงที่มีเนื้อนี้
รู้สึกเป็นปกติ เหลือความรู้สึกแค่นี้ ขยับถ่ายไม่ได้
ไม่รู้สีก ต้องใส่สายปัสสาวะ ถ่ายอุจจาระต้องให้
แม่ทำให้”

ครึ่งหนึ่งของชีวิตที่หายไป

อ้อ เป็นลูกสาวคนเล็กในจำนวนพี่น้อง 4 คน ปัจจุบันพี่ ๆ
มีครอบครัวกันไปหมดแล้ว หลังพ่อจากไปก็มีเพียงแต่แม่ที่คอย
ดูแลเรื่อยมาจนถึงทุกวันนี้ วันที่เริ่มช่วยเหลือตัวเองได้เพราะ
การฟื้นฟูร่างกาย

“หลังจากออกจากโรงพยาบาล คุณหมอให้ไปกายภาพบำบัด แต่ไม่ได้ไป เพราะไม่สะดวก ไม่มีถนน ต้องยกลงเรือไปขึ้นฝั่ง ลำบากมาก แม่เลย ต้องเป็นคนทำกายภาพให้ทุกเช้า ทุกเย็น ยกขา นวด ประคบ ทุกอย่าง ชื้อเครื่องกระตุ้นไฟฟ้ากลับมาบ้าน แม่ทำให้ วันนี้ซื้อเข้า ช้อแซนถึงไม่ ยึดติด”

อ้อเล่าว่า เธอต้องนอนอยู่กับที่มายาวนานถึง 16 ปีเต็ม เคยคิดอยากฆ่า ตัวตาย อยากทำร้ายตัวเอง แต่ไม่กล้า อ้อมีโอกาสได้ฟังรายการธรรมะของท่านจันทร์ และได้โทรศัพท์เข้าไปสนทนาในรายการสด ท่านทราบว่าเธอเป็นคนพิการ และแนะนำให้เขียนจดหมายถึงท่านทุกสัปดาห์ โดยให้บันทึกธรรมะที่ได้ฟัง เขียนไปกว่า 150 ฉบับ ก่อนที่จะมีโอกาสดูรู้จักคุณหมอวิวัฒน์ซึ่งทำโครงการร่วมกับท่านจันทร์ เพื่อช่วยเหลือคนคิดอยากฆ่าตัวตาย นี่เป็นโชคชะตาที่ทำให้มีโอกาสนช่วยเหลือคนที่ ท้อแท้ อยากฆ่าตัวตาย ซึ่งกลับทำให้เราได้รับโอกาสในการฟื้นฟูร่างกายเพื่อให้ ใช้ชีวิตประจำวันได้สะดวกมากขึ้น

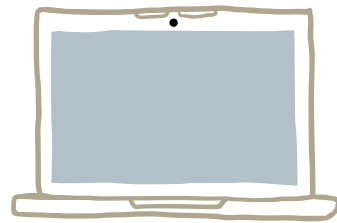

“เปิดไปเจอเอง ฟังแล้วสบายใจดี จนได้รู้จักกับคุณหมอ ท่านมีเครือข่ายช่วยเหลือคนที่ท้อแท้อยากฆ่าตัวตาย หนูก็เลยร่วมเป็นหนึ่งในนั้น พอดีมีคนหนึ่งอยากฆ่าตัวตาย ใครพูดเขาก็ไม่ฟัง คนบอกให้ลองโทร มาคุยกับหนู พอเขาโทรมา หนูก็เล่าชีวิตหนูให้ฟัง จนสุดท้ายเขา เปลี่ยนแปลงความคิด จนกระทั่งดีขึ้น พี่คนที่แนะนำบอกให้หนูเขียน จดหมายไปเล่าเรื่องนี้ให้คุณหมอวิวัฒน์ฟัง พอคุณหมอได้รับจดหมาย ก็เลยโทรกลับมาหาหนู เขาฟังน้ำเสียงเราไม่ท้อแท้ เลยให้หนูไปฟื้นฟู ร่างกายให้สามารถใช้ชีวิตประจำวัน ให้พอช่วยเหลือตัวเองได้ นั่งรถ ขึ้นได้ ทานข้าวเองได้ เพราะตอนนั้นยังนอนติดเตียงอยู่ นั่งรถขึ้นยังไม่เป็นเลย”

อ้อจึงมีโอกาสได้ไปฟันฟูร่างกาย
ที่ศูนย์สรีรณิธร กระทรวงสาธารณสุข
ฝึกนั่งรถเข็น เข็นรถ ใส่เสื้อผ้า อาบน้ำ
แปรงฟัน ทานข้าว ทำให้สามารถขยับ
ตัวเองได้ ดูแลตัวเองได้มากขึ้น ชีวิตดีขึ้น
กว่าเดิม อ้อเพิ่งจะนั่งรถเข็นได้ประมาณ
10 ปีหลังมานี้เอง

ชีวิตที่เหมือนเกิดใหม่อีกครั้ง เมื่อเวลาผ่านไปกว่าสิบปี...

หลังจากอุบัติเหตุผ่านไป 16 ปี ผ่าน
วัยสาวสู่วัยกลางคน ชีวิตของอ้อเหมือนได้
กลับมาเริ่มนับหนึ่งใหม่อีกครั้ง ด้วย
การเรียนรู้วิธีช่วยเหลือตัวเองในชีวิตประจำวัน
 รวมไปถึงการหารายได้ผ่านโลกออนไลน์
ที่เหมือนเป็นการเปิดโลกใหม่ให้กับเธอ

“หลังจากไปฟันฟูที่ศูนย์สรีรณิธร คุณหมอซื้อคอมพิวเตอร์ให้ตัวนึง
ตอนนั้นเพิ่งมีเฟสบุ๊กใหม่ ๆ การขายของออนไลน์ยังไม่มี คุณหมอบอกว่าต้องหารายได้จากออนไลน์นะ ก็ยังไม่รู้ว่าจะหาอย่างไร จนสองปีต่อมา... ไปเรียนวาดรูปที่สมาคมคนพิการจังหวัดนครปฐม พอดีมีเพื่อนึงเขาขายมะขามแช่อิ่ม หนูก็เลยเอามาโพสต์ขาย เขาให้กิโลละ 20 บาท ก็ขายได้เรื่อย ๆ เป็นจุดเริ่มต้น พอมะขามเริ่มซาเราจะขายอะไรต่อดี หนูก็เปิดหาตามเพจ เจออะไรที่คิดว่าพอขายได้ก็คุยกับเจ้าของเขาพอจะเอามาโพสต์ขายได้ไหม ถ้าได้ เขาก็มีราคาให้เรา หรือถ้าไม่มีราคา เราก็บวกเพิ่มนิดหน่อย”

ทุกวันนี้ฝีมือีสระมากขึ้นจากการหาเงินได้ด้วยตัวเอง ไม่ต้องพึ่งพาพี่น้อง หรือคนอื่นในครอบครัว สามารถซื้อของที่ต้องการได้ให้แม่ และทำบุญ ความยากลำบากในชีวิตทุกวันนี้มีเพียงสิ่งเดียว คือ ข้อจำกัดทางร่างกาย

“เวลาไปไหนมาไหนมันก็ลำบากนะคะ เพราะว่ามือหนูเสียไม่สามารถควบคุมได้อย่างเวลาถ่ายหนัก ก็ต้องให้แม่ช่วย ถ้าเรื่องอื่นหนูไม่ทุกข์ กังวลเรื่องเดียวแหละ เรื่องการขับถ่าย เรื่องเดียวเลยที่หนูยังไม่สามารถทำเองได้ ถ้าวันหนึ่งไม่มีแม่... ก็คงจะลำบากขึ้นไปอีก แม่อายุ 71 ปี แล้ว”

เมื่อพูดถึงแม่ อยู่ ๆ ใบหน้าที่แตรม
ด้วยรอยยิ้ม และประกายตาของอ๊อกี้
พลันรันขึ้นมาด้วยหยาดน้ำใส

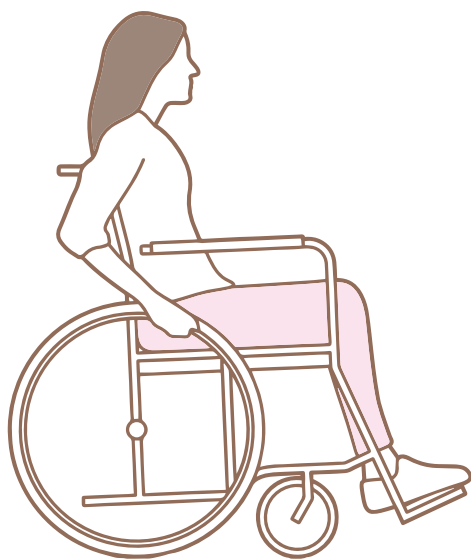
“แม่ทุกข์มากเมื่อเห็นหนูร้องไห้ แม่เคยบอกว่าไม่อยากให้ร้อง แม่คือ
กำลังใจหลักของหนู ตอนนั้นท้องแ่ง จมอยู่กับทุกข์ บางทีก็ดี๊ บางทีก็
ท้อ ถ้าหนูท้อ ถ้าหนูทุกข์ แม่ก็ยิ่งทุกข์ แม่ก็ยิ่งเครียด พอาน ๆ ไป
หนูรู้สึกแล้ว ไม่ได้นะ! เราจะทำตัวแบบนี้ไม่ได้ คนอื่นเขาจะไม่รักเรา
เขาจะเบื่อเรา แล้วแม่เราก็ทุกข์ ก็เลยต้องปรับความคิดใหม่ กว่าที่จะทำได้
ใช้เวลา 3 ปี ถึงจะทำใจได้จริง ๆ ตั้งใจเลยว่า เราจะไม่ร้องไห้อีก”

จากวันที่เคยอ่อนแอจนถึงที่สุด
มาสู่วันที่สามารถทำใจให้รู้สึกมั่นคง
ภายในได้ เมื่อชวนมองย้อนถึง
ประสบการณ์ที่ผ่านมาเพื่อให้ช่วย
ประเมินถึงระบบการช่วยเหลือจากรัฐ
และสังคมต่อคนพิการ อ๊อเล่าว่า...

“ตอนหนูเป็นแบบนี้ใหม่ ๆ พัฒนาลังคมและความมั่นคงของ
มนุษย์ประจำจังหวัดมาเยี่ยม มาสอบถามสภาพความเป็นอยู่ของเรา
แต่ก็ยังไม่ได้ให้ความช่วยเหลืออะไร ด้วยเหตุผลว่าเราดูแลตัวเองได้
บ้านเรามีเงิน ไม่มีเคะพี ไม่ได้มี”

“ความช่วยเหลือมันมาช้า
จนกระทั่งผ่านไป 13 ปี
หลังจากนั้น หนูถึงจะได้รับเงิน
ช่วยเหลือเดือนละ 300 บาท
ตอนหลังปรับเป็น 500 บาท”

“ตอนนั้นหนูไม่มีความรู้ ไม่ได้คิดว่าตัวเองจะนั่งวีลแชร์ ไม่ได้คิดว่าตัวเองจะไปกายภาพ
อีก คือคิดว่า ต้องนอนอย่างนี้แหละจนตาย มัน
ยังไม่มีโลกออนไลน์ โลกยังแคบ ช่วงนั้นไม่มีความรู้
อะไรเลย จนรู้จักคุณหมอวิวัฒน์ ท่านพาไปถึงได้
รู้ว่ามันมีแบบนี้ละ คนพิการรุนแรงสามารถนั่ง
วีลแชร์ได้ เราสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เพิ่งจะรู้
10 ปี หลังจากที่ได้ศูนย์สิรินธร”

เวลาช่วยเยียวยาความจริงที่เจ็บปวด

เป็นการยากที่คนทั่วไปจะจินตนาการได้ว่า ชีวิตจะเป็น
อย่างไรเมื่อต้องนอนนิ่งอยู่ถึง 16 ปี ไม่สามารถควบคุมร่างกาย
ได้ มีเพียงใจเท่านั้นที่ยังโลดแล่น และเป็นสิ่งเดียวที่ตัวเองพอจะ
สามารถควบคุมได้ ความคิดของอ้อในวันนี้จึงเป็นความคิดที่ผ่าน
การใคร่ครวญมาแล้วเป็นอย่างดี และนี่คือคำตอบของคำถาม
ที่ว่า ณ วันนี้ อ้อ คิดว่าตัวเองคือใคร

“หนูคือใคร หนูก็คือคนพิการที่สามารถยอมรับ
ความเป็นจริงได้ เมื่อก่อนไม่คิดเลย ไม่เรียกตัว
เองเลยว่าเราเป็นคนพิการ ไม่รับคำนี้เลยอะ จะ
คิดว่าเราแค่เดินไม่ได้ ฉันไม่ใช่คนพิการ ฉันแค่
เดินไม่ได้ แต่ทุกวันนี้ใช้คำว่าคนพิการก็ได้
นะอะ”

สำหรับอ้อทำไมถึงเป็นคนพิการที่ยอมรับความจริงได้แล้ว

“เวลาค่ะ มันต้องยอมรับความจริงนะ เวลามัน
เดินไป ถ้าเรายังจมปลักอยู่อย่างนั้นมันไม่ใช่
เพราะชีวิตเราเป็นแบบนี้แล้ว เปลี่ยนไม่ได้แล้ว
มันเป็นแล้ว เราต้องเดินหน้า เราต้องอยู่ เพราะ
มันไม่ตายใจอะ มันไม่ตาย เราต้องอยู่ แล้วเดี๋ยว
นี้โลกเปิดกว้างแล้ว ในประเทศไทยมีคนพิการ
เกือบสองล้านคน มีคนเก่ง ๆ เยอะแยะเลย”

สิ่งที่อ้ออยากบอกคนในสังคม

ในฐานะคนพิการ สิ่งที่อ้ออยากบอกคนในสังคม คือ
คนพิการไม่ได้ต้องการความสงสาร ขอเพียงความเข้าใจ
ในความรู้สึกของคนพิการที่บาดเจ็บทั้งกายและใจ คนพิการมี
ความคิด มีจิตใจ มีความเป็นมนุษย์ไม่ต่างจากคนอื่น ให้กำลังใจ
กัน สนับสนุนกันและกัน นี่คือนี่ที่คนในสังคมสามารถหยิบยื่น
ให้กันได้

“อยากฝากว่า คนพิการเขาก็คือคน แต่เขาโชคร้าย เขาบาดเจ็บมาก ทั้งร่างกายและจิตใจ กว่าเขาจะสามารถมาดำรงชีวิตได้ มันไม่ง่ายเลย ช่วยกันให้กำลังใจดีกว่า คนพิการเขาไม่ได้ต้องการอะไรมากนัก แค่ให้เขาอยู่ได้ ช่วยสนับสนุนอาชีพของเขาคนละนิดหน่อย เขาก็สามารถอยู่ได้แล้วค่ะ ให้เขามีกิน ไม่ขัดสน เขาก็มีกำลังใจสามารถอยู่ได้แล้ว”

“แล้วก็อย่าดูถูกเลย เพราะว่า การดูถูกมันเป็นการบั่นทอนจิตใจกันเปล่า ๆ เขาก็เป็นมนุษย์เหมือนคุณ เขาก็มีความคิดมีจิตใจเหมือนคุณ แต่เพียงแค่ว่าร่างกายเขาไม่เท่าคุณแค่นั้นเอง ให้เห็นใจ ให้เข้าใจ ไม่ต้องสงสาร หรือก้ะ สงสารก็ดีถ้ามันเป็นความเมตตา แต่เขาไม่ต้องการให้สงสารแบบสมเพชเวทนา แค่ให้เขาเป็นส่วนหนึ่งในสังคม ช่วยกันทำให้โลกมันน่าอยู่ ให้เขามีกำลังใจ เขาจะไม่ได้เป็นปัญหาสังคม ไม่เป็นปัญหาต่อครอบครัว แค่นั้นเอง เขาต้องการแค่นั้น”

อ้อตอบคำถามสุดท้ายด้วยรอยยิ้ม และดวงตาเป็นประกาย ถ้าใครอยากเพิ่มรอยยิ้มให้เธอ ลองเข้าไปที่เพจเฟซบุ๊ก “น้องอ้อ ปุยมูลไส้เดือน” แล้วเลือกสิ่งซื้อของกินของใช้ที่ชอบ คนละนิดหน่อย ก็จะทำให้ชีวิตของหญิงสาวคนหนึ่งในบ้านไม่ริมคลองมีรอยยิ้มที่สดใส และช่วยให้โลกของเราน่าอยู่ขึ้นไปด้วยพร้อม ๆ กัน

บทส่งท้าย

“ปลูก” ศักยภาพคนพิเศษ “ปลูก” ศักยภาพสังคม

นับตั้งแต่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ปี พ.ศ. 2550 (รวมทั้งฉบับแก้ไข เพิ่มเติมปี พ.ศ. 2556) มีผลบังคับใช้ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการช่วยเหลือและสนับสนุนบุคคลที่มีความต้องการพิเศษอย่างเป็นรูปธรรม และรอบด้านมากขึ้น อาทิ มาตรา 33 ที่กำหนดให้สถานประกอบการนายจ้าง หน่วยงานรัฐรับคนพิการเข้าทำงานตามอัตราส่วนที่กฎหมายกำหนด มาตรา 34 การส่งเงินเข้ากองทุนในกรณีที่ไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงาน และมาตรา 35 การให้สัมปทานจัดสถานที่จำหน่ายสินค้า หรือบริการจัดจ้างเหมา ฝึกงาน จัดสิ่งอำนวยความสะดวก จัดล่ามภาษามือ ในกรณีที่สถานประกอบการไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงาน หรือไม่ส่งเงินเข้ากองทุน

พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการขยายสำนักความรับผิดชอบการช่วยเหลือ การสนับสนุนบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งภาครัฐ เอกชนและบุคคลทั่วไป อีกทั้งมุ่งเน้นการส่งเสริมกลุ่มที่เข้าสู่วัยผู้ใหญ่ วัยที่เปี่ยมด้วยพลังกำลังทั้งร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ ให้ได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพ ขยายโอกาสในการพึ่งตนเอง มีรายได้ และมีส่วนร่วมในสังคมมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ปัญหาหลักของสังคมไทยเกี่ยวกับคนพิการหรือบุคคลที่มีความต้องการพิเศษมิใช่อยู่ว่ากฎหมาย หากแต่อยู่ที่ “ทัศนคติ” ของคนส่วนใหญ่ในสังคมที่ขาดความรู้ ความเข้าใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ความเชื่อของคนส่วนใหญ่	ความจริงที่สังคมควรรู้
บุคคลกลุ่มนี้ไม่มีความสามารถ	มีความสามารถมากมายหากได้รับโอกาสในการพัฒนา (หลายคนมีความสามารถโดดเด่นกว่าคนทั่วไป)
.....	
เป็นภาระสังคม	เป็นส่วนร่วมพัฒนาสังคม และเป็นผู้สะท้อนถึงคุณภาพชีวิตของสังคมนั้น
.....	
ไม่เกี่ยวอะไรกับเรา	ความพิการนั้นใกล้ตัวเรามากกว่าที่หลายคนคิด สาเหตุความพิการมีหลากหลาย เช่น อุบัติเหตุบนท้องถนน โรคนับพันล้าน และเรื้อรัง เราไม่อาจรู้ได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับตัวเรา หรือคนในครอบครัว
.....	
เป็นหน้าที่ของรัฐ	เป็นเรื่องของเราทุกคน เพียงรอยยิ้มและการเกื้อกูลเล็ก ๆ น้อย ๆ เมื่อพบเจอเขาเราก็ได้ทำหน้าที่ในฐานะเพื่อนมนุษย์แล้ว
.....	
การรับเข้าทำงานทำให้ต้องลงทุนแบบเสี่ยงว่าจะไม่คุ้มทุน ทั้งประสิทธิภาพงาน การปรับสถานที่ อุปกรณ์ ภาวะสุขภาพ อุบัติเหตุจากการทำงานลุ่ม	ศึกษามาตรา 35 การจ้างงานเชิงสังคม : https://ejob.dep.go.th/
.....	
พิการทางสติปัญญา คือ เด็กไม่มีวันโต	ทุกคนโตได้ คิดได้ ทำได้ ถ้าเราปฏิบัติต่อเขาแบบผู้ใหญ่ เขามีความอ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อม และหลายคนมีสัมผัสรู้ที่ละเอียดอ่อนถึงความรู้สึกนึกคิดของคนที่อยู่ตรงหน้า

ปลูกคนในสังคมให้มีส่วนร่วม สร้างสังคมบำบัด (Social Therapy)

สังคมบำบัด คือ การเยียวยาโดยใช้กระบวนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
ทั่วไปในสังคมกับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีฐานคิดมาจากมุมมองมนุษย์
ใน 3 ส่วน และมุ่งหมายที่จะตอบสนองความต้องการทั้ง 3 ส่วน ในความเป็นมนุษย์
นั้นคือ

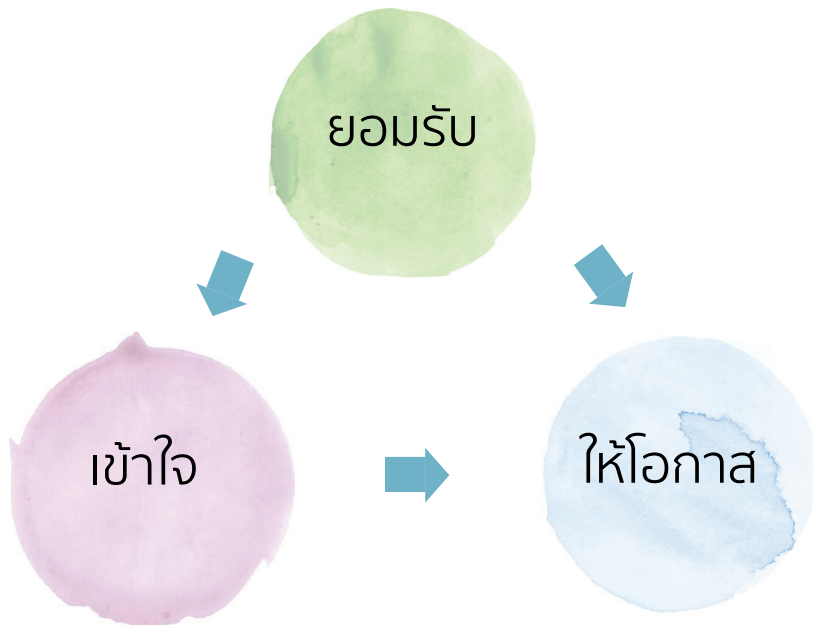
3 องค์ประกอบของมนุษย์

สังคมบำบัดเป็นการสนับสนุน “ผู้ใหญ่” ที่มีความต้องการพิเศษทั้งด้าน กายภาพ จิตวิทยา และกระบวนการคิด การตัดสินใจ และการใช้เหตุผล การเป็นผู้ใหญ่นั้นมิใช่ “สถานะ” ที่เกิดขึ้น และดำรงอยู่ตลอดไปอย่างสมบูรณ์พร้อมแต่เป็น “กระบวนการ” ของการพัฒนาที่ดำเนินไปตลอดชีวิตเฉกเช่นคนทั่วไป ซึ่งกระบวนการนี้เติบโตตามประสบการณ์ชีวิตของแต่ละคน งานสังคมบำบัดจึงมุ่งสนใจ “ความเข้มแข็ง” ในตัวมนุษย์มากกว่า “ความบกพร่อง” และพยายามเข้าใจ ปัจเจกภาวะของมนุษย์ทุกคนที่อยู่เบื้องหลังความพิการนั้น เนื่องจากมนุษย์ปรัชญามองว่า

“มนุษย์ทุกคนมีความสมบูรณ์ในจิตวิญญาณ ไม่มีจิตวิญญาณ
ของใครเจ็บป่วย ไม่มีสิ่งใดสามารถทำลายจิตวิญญาณในตัวมนุษย์ได้
ด้วยมุมมองเช่นนี้ ทุกคนจึงมี ‘ศักดิ์ศรี’ แห่งความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน”

ไม่มีใครด้อยกว่าใคร ทุกคนมี “ปัจเจกภาวะ” ของตน เพียงเปิดใจและเข้าใจว่า บุคคลที่มีความต้องการพิเศษมี “ความท้าทาย” ในชะตาชีวิตชัดเจนกว่าบุคคลทั่วไป จากการสอบถามบุคคลที่มีความต้องการพิเศษวัย 18 ปีขึ้นไป จำนวน 50 คน โดยคละความพิการ พบว่า ความต้องการทางจิตใจของบุคคลกลุ่มนี้คือ ต้องการเพื่อน ต้องการคนที่เข้าใจไม่ตัดสิน เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ความสัมพันธ์กับแม่ และครอบครัวที่ แนบแน่นมักทำให้บุคคลกลุ่มนี้รู้สึกขาดอิสระเมื่อเติบโตขึ้น และด้วยข้อจำกัด บางด้านที่ต้อง “พึ่งพิง” คนในครอบครัวสูงมีผลให้มองตนเป็นผู้รับ และได้รับการปฏิบัติเสมือนเด็กในสายตาของครอบครัวไม่ว่าจะอายุเท่าใด โดยเฉพาะกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษด้านสติปัญญา การเรียนรู้ การแสวงหา “เพื่อน” หรือ “กลุ่มสังคมใหม่” จึงเป็นธรรมชาติของวัยซึ่งมีผลต่อสุขภาพจิตของบุคคลกลุ่มนี้เป็นอย่างยิ่ง และเป็นผลดีต่อสุขภาพจิตของครอบครัวบุคคลที่มีความต้องการพิเศษด้วย

หากผู้คนในสังคมไม่ว่าจะเป็นบุคคลทั่วไป นายจ้าง
เพื่อนร่วมงาน เจ้าของสถานประกอบการมีทัศนคติว่า
ตน ยอมรับ-เข้าใจ-ให้โอกาส บุคคลที่มีความต้องการพิเศษ
“3 แนวคิดนี้มีส่วนช่วยให้เราก้าวข้ามกำแพงทัศนคติเก่า ๆ”
ที่คั่นชินสู่การสนับสนุนบุคคลที่มีความต้องการพิเศษโดยมิใช้
กระทำตามกฎหมายกำหนด แต่ด้วย “ใจ” ของเรา

ยอมรับ	ในความเป็นมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน
เข้าใจ	ในความแตกต่าง ไม่มองแต่ด้านด้อย “เขาปลูกเรา” “เราปลูกเขา” ทุกคนต่างมีหน้าที่ภารกิจชีวิตต่างกัน
ให้โอกาส	ในการใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง

ทั้งสามแนวคิดสำคัญข้างต้นเชื่อมโยงเป็นพลวัตที่สนับสนุน และเกื้อกูลกันและกันให้เกิดปัจจัยที่นำไปสู่ส่วนอื่น ๆ อาจเริ่มต้นที่การยอมรับในใจ หรืออาจเริ่มต้นจากการให้โอกาส แล้วก่อให้เกิดความเข้าใจจนยอมรับในที่สุด หรืออาจเริ่มจากความเข้าใจในหลักคิดแล้วทำให้เกิดการยอมรับ และให้โอกาสตนเองได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ด้วยทัศนคติใหม่

สังคมบำบัด ใช้ “ใจ” รักษา “ใจ”
ใช้ “คน” รักษา “คน”
ไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณใด
นอกจากการเริ่มต้นด้วย “ใจ” ที่ใส่ใจผู้อื่น

รูปแบบงานสังคมบำบัด อาจเริ่มจากการพบปะในชีวิตประจำวัน ในสถานที่สาธารณะ การช่วยเหลือเกื้อกูลด้วยน้ำใจไมตรี จากมิตรภาพเรียบง่ายของคนทั่วไปกับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ไปจนถึงรูปแบบที่มีการบูรณาการชีวิตทุกด้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชุมชนบำบัด

ในหลายประเทศทั่วโลกได้มีการก่อตั้งชุมชนบำบัดสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ โดยใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลทั่วไปในลักษณะ “ครอบครัว” หรือ “ผู้ดูแลประจำบ้าน” แต่ละบ้านมีจำนวนสมาชิกแตกต่างกันตามความพิเศษ ในชุมชน ทุกคนมีส่วนร่วมทั้งด้านสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การบริหารจัดการ ทุกคนมีงานที่มีความหมายในฐานะสมาชิกชุมชน เช่น งานสวน งานครัว งานผลิตสินค้าหัตถกรรม เกษตรกรรม ในชุมชน งานทำความสะอาด

มุมมองที่สำคัญของงานสังคมบำบัดตามแนวทางมนุษยปรัชญา คือ ทศนคติของผู้ทำหน้าที่ดูแลผู้ที่มีความสนใจ มีความชื่นชมในคุณค่าของมนุษย์และงานที่รับผิดชอบ มีความเป็นมิตร และมีความจริงใจ ทั้งผู้ดูแลและผู้ได้รับการดูแล มีความเท่าเทียมกัน ไม่มีใครเหนือกว่าใคร ไม่มีใครเป็นผู้ให้ฝ่ายเดียวหรือรับฝ่ายเดียว ผู้ได้รับการดูแลใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นในชุมชน มีการทำงานและความรับผิดชอบซึ่งต้องได้รับการช่วยเหลือหรือสนับสนุน ฝึกฝนทักษะเฉพาะทาง เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

ที่มา: Camphill foundation. (2021). <https://camphillfoundation.org/wp-content/uploads/2016/11/International-Slideshow-Ceske-Kopisty-Czech-Republic-2.jpg>

การช่วยเหลือสนับสนุนมิได้เป็นไปในรูปแบบที่มีเกณฑ์การประเมินหรือกฎระเบียบเข้มงวด แต่เป็นการสร้างสรรค์บรรยากาศทางสังคมที่เต็มไปด้วยการช่วยเหลือที่มีความหมาย เช่น การจัดสภาพที่อยู่อาศัย การสร้างชุมชนบำบัดที่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษอาศัยอยู่ร่วมกับบุคคลทั่วไป การทำงาน การร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม รูปแบบงานสังคมบำบัดมีลักษณะ “เปิด” มิได้มีลักษณะตายตัว トラบใดที่งานนั้นตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมก็เป็นรูปแบบหนึ่งของงานสังคมบำบัด

ที่มา: The Camphill School. (2021). Transition program. <https://camphillschool.org/school/programs/transition-program/>

ตัวอย่างชุมชนบำบัดที่ประสบความสำเร็จ เช่น ชุมชนบำบัดแนวมนุษยปรัชญา ในประเทศสหรัฐอเมริกา เยอรมนี สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรีย กลุ่มสแกนดิเนเวีย และ สหราชอาณาจักร ชุมชนเหล่านี้มีหลักคิดว่า...

“ชุมชนที่มีสุขภาวะจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อในดวงจิตของทุกคน
มีภาพสะท้อนของชุมชนนั้น และในชุมชนนั้นมีความดีงามของทุกคนดำรงอยู่”
(รูดอล์ฟ สไตเนอร์ ค.ศ. 1861-1925)

*“A healthy social life is found only
when, in the mirror of each soul, the whole community
finds its reflection, and when, in the whole community,
the virtue of each one is living”*
(Rudolf Steiner, 1861-1925)

ชุมชนเหล่านี้ให้ความสำคัญกับความต้องการทางร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ ของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ให้ได้ใช้ชีวิตอย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรีมีความเท่าเทียมกันในฐานมนุษย์ และให้ความสำคัญกับการดูแล กาย จิตใจ และจิตวิญญาณของผืนดินที่ชุมชนตั้งอยู่เพราะมองว่า โลกและแผ่นดินมี “ชีวิต” ไม่ต่างจากคน และต้องการการดูแลเอาใจใส่เช่นกัน เกษตรกรรมชีวพลวัต (biodynamic farming) จึงเป็นฐานรากของการเยียวยาผืนดิน บุคคลที่มีความต้องการพิเศษและทุกคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไปพร้อม ๆ กัน

นอกจากนี้ ยังมีรูปแบบงานสังคมบำบัดอื่น ๆ เช่น การรวมกลุ่มใช้ชีวิตอิสระในเมือง ภายใต้การดูแลของรัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง การจัดประชุมสัมมนาในหมู่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษ การจัดกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมร่วมกับจิตอาสาในท้องถิ่น

เราทุกคนต่างมีพลังเยียวยาอยู่ภายใน และมีส่วนที่ต้องการ “การเยียวยา” เช่นกัน ด้วยการใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อน ๆ ผู้มีศักยภาพแตกต่าง เราทุกคนย่อมได้รับโอกาสในการพัฒนาความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ เพื่อนพ้องพี่น้องทั้ง 12 คน และครอบครัวของเขาและเธอที่ร่วมแบ่งปันเรื่องราวชีวิต ความคิดค้น ให้สังคมไทยได้รับรู้ เรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติ และการปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียม ในฐานะมนุษย์

บรรณานุกรม

Anthroposophic Council for Inclusive Social Development. (2019).

<https://inclusivesocial.org/>

Steiner, R. (1996). Foundations of Human Experience, (formerly Study of Man), lectures 10, 11, 12, 13, GA 293. Anthroposophic.

Steiner, R. (1996). Education for adolescents, lectures 1–4, and especially lecture 3, GA 302. Anthroposophic.

ความเข้าใจ จากพวกเรา

www.pptvectors.com